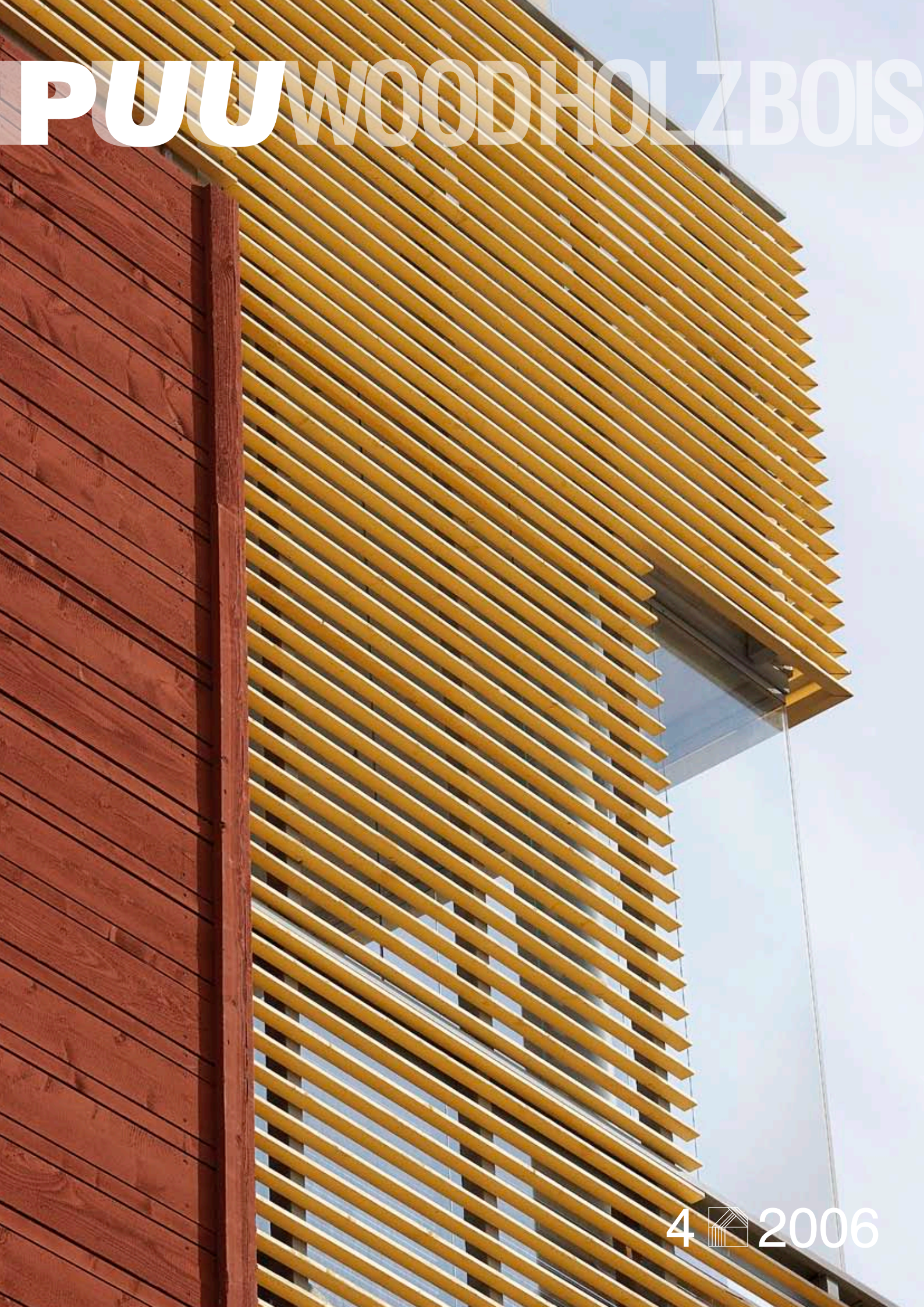

PUU WOOD HOLZ BOIS

Wood for creative minds.

Puu – kaunis ja toimiva materiaali niin työhön kuin vapaa-aikaankin. Kautta aikojen puu on ollut luonnollinen valinta sekä perinteisessä että modernissa rakentamisessa.

Luovuus ja osaaminen yhdessä. Stora Enso Timber on kansainvälinen puutuoteyhtiö, joka tarjoaa asiakaslähtöisiä ratkaisuja puuteollisuuden ja kaupan tarpeisiin ympäri maailmaa.

Stora Enso Timber, PL 39, 06101 Porvoo, puh. 02046 114, fax. 02046 21745
www.storaenso.com/timber

STORAENSO

Julkaisija | Publisher | Herausgeber | Éditeur

Puuinformaatio ry
PL 284, 00171 Helsinki
Puh./Tel. (09) 686 5450
mikko.viljakainen@woodfocus.fi

Kustantaja | Publisher | Verlag | Éditeur

Paperi ja Puu Oy
Snellmaninkatu 13, 00170 Helsinki
Puh./Tel. (09) 132 6688
ISSN 0357-9484

TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ | EDITORIAL MANAGER |
REDACTIONSCHIEF | DIRECTRICE DE LA RÉDACTION
Marja Korpivaara marja.korpivaara@aksomatic.fi

Toimitus | Editors | Redaktion | Rédaction

PÄÄTOIMITTAJA | EDITOR-IN-CHIEF |
CHEFREDAKTEUR | RÉDACTEUR EN CHEF
Pekka Heikkinen ark.6b@kolumbus.fi

ULKOASU JA TAITTO | LAYOUT AND DTP |
GRAFISCHE GESTALTUNG UND LAYOUT | MISE EN
PAGES

Jari Laiho - design studio WHO ARE YOU oy
jari.laiho@whoareyou.fi

AVUSTAJA | EDITOR | MITARBEITER |
COLLABORATEUR

Kimmo Lylykangas kimmo.lylykangas@arklylykangas.fi

ILMOITUSMYynti | ADVERTISING

ANZEIGENVERKAUF | PUBLICITÉ

Wood Focus Oy

Mikko Viljakainen mikko.viljakainen@woodfocus.fi

Kirsi Pellinen kirsi.pellinen@woodfocus.fi

Puh./Tel. (09) 686 5450

KÄÄNNÖKSET | TRANSLATIONS | ÜBERSETZUNGEN
| TRADUCTIONS

Noodi Oy

TOIMITUSNEUVOSTO | EDITORIAL BOARD |
REDAKTIONSBEIRAT | CONCEIL DE RÉDACTION
Tuija Aaltonen, Pekka Airaksinen, Simo Heikkilä, Kati
Heikkonen, Seppo Häkli, Minna Hämäläinen, Pertti
Hämäläinen, Johanna Kankkunen, Jouni Koiso-Kanttila,
Markku Kosonen, Marjut Meronen, Karola Sahi, Jan
Söderlund, Ismo Tawast, Mikko Viljakainen

PAINOPAikka | PRINTERS | DRUCK | IMPRIMERIE
Painotalo Auranen Oy

Forssa

ISO 9001

Puu-lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset

Puu-lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset pyydetään
ystävällisesti Puuinformaatioon mieluiten kirjallisesti:
telefaxilla (09) 6865 4530, sähköpostilla info@woodfocus.fi
tai kirjeitse Puuinformaatio ry, PL 284, 00171 Helsinki.

Tilauksesta, joka on kesto-tilaus, toivotaan ilmenevän
henkilön/yrityksen ammatti/toimiala sekä mahdollinen
jäsenyys alan yhdistyksissä. Osoitteen muuttuessa
pyydetään ilmoittamaan tilausnumero osoitelipukkeesta.
Mikäli osoitteenmuutos tehdään postiin, ei erillistä
ilmoitusta tarvitse tehdä.

Lehti on maksuton.

Puu-lehti ilmestyy vuonna 2006 neljä kertaa.

Subscriptions and Changes of Address

Subscriptions and changes of addresses:
fax: +358 9 6865 4530, e-mail: info@woodfocus.fi.

The magazine is free of charge.

The PUU magazine has four issues in 2006.

Bestellungen und Adressenänderungen

Bestellungen und Adressenänderungen:
fax: 358 9 6865 4530, e-mail: info@woodfocus.fi.

Das magazin ist kostenlos.

Das PUU-Journal erscheint im Jahre 2006 viermal.

Abonnements et changements d'adresse

Abonnements et changements d'adresse:
fax: 358 9 6865 4530, e-mail: info@woodfocus.fi.

Cette publication est gratuite.

La revue PUU paraîtra quatre fois cours de l'année 2006

www.puuinfo.fi

Suomalaista puuarkkitehtuuria ja rakentamista
Finnish Wooden Architecture and Wooden Construction
Finnische Holzarchitektur und Finnishes Holzbauen
De l'architecture et de la construction en bois Finlandaises

sisällys | contents | inhalt | sommaire

Pääkirjoitus | Leader | Leitartikel | Editorial

2 Pekka Heikkinen SIJOITUS
Investment
Lohnende Investitionen
Investissement

Rakennukset | Projects | Projekte | Projets

4 Tuomo Siitonen AS. OY. PORVOON JOKINEITO, PORVOO
Porvoon Jokineito Housing Association, Porvo
Wohnungs-AG Porvoon Jokineito, Porvo
Immeuble en copropriété Porvoon Jokineito, Porvo

10 Sami Ekman AS. OY. LAAMANNINPOLKU 10-14, PORVOO
Laamanninpolku 10-14 Housing Association, Porvo
Wohnungs-AG Laamanninpolku 10-14, Porvo
Immeuble en copropriété Laamanninpolku 10-14, Porvo

14 Kirsti Siven AS. OY. AHOMANSIKKA JA NIITYLEINIKKI, HELSINKI
Niittyleinikki and Ahomansikka Housing Association, Helsinki
Wohnungs-AG Niittyleinikki und Ahomansikka, Helsinki
Immeubles en copropriété Niittyleinikki et Ahomansikka,
Helsinki

20 Asko Takala LILLA ÄLERYD, LINKÖPING

22 Indrek Erm ASUNTOALUE AAVIKU, KAKUMÄE, TALLINNA
Emil Urbel

24 Pekka Heikkinen AS. OY. PEHTOORI, HELSINKI
Puotilan Pehtoori Housing Association, Helsinki
Wohnungs-AG Pehtoori, Helsinki
Immeuble en copropriété Puotilan Pehtoori, Helsinki

Projektit

30 Lotte Roberts KIRKKOSALMENRANTA, PARAINEN

Koulut | Schools | Schulen | Ecoles

32 Aarne Tarumaa TURUN LINNAFÄLTIN UUSI PUUKAUPUNKI

34 Leena Arvela-Hellén PUUTALOALUE UUDENKAUPUNGIN JANHUANNIEMEEN

Puuinformaatio

36 Pekka Heikkinen TIIVISTÄ

38 Markku Hedman KAUPUNKIMAISEN ASUMISEN VISIOISSA YHDISTYVÄT
TRADITIO JA TULEVAISUUS

40 Jarkko Salovaara UUDET PUUTALOALUEET ASUKKAIDEN SILMIN

Puukirjasto

42 Yrjö Suonto EKOASUMISTA MAAILMALLA

44 Kimmo Lylykangas MINIMISTÄ OPTIMIIN

45 Kimmo Lylykangas METSÄN ARKKITEHTUURIA

Tekijöitä

46 TEKIJÄT

Profiili

48 Pekka Heikkinen KOKEILUJA PUUSTA

Kansi Parvekesäleikkö, Laamanninpolku 10-14 | **Cover** Trellis Balcony Screens,
Laamanninpolku 10-14 | **Titelbild** Sichtschutzblenden am Balkon, Laamanninpolku 10-14 |
Couverture Balcon grillagé anti-regards, Laamanninpolku 10-14

Kuva | Photograph | Foto | Photo **Kimmo Räisänen**

Investment

According to my good colleague Hermann Kaufmann, discussions on wood construction seem to always lead, sooner or later, to the topic of Finnish architecture. I, too, have noticed the self-same trend: Finland is –once again– a world leader in wooden architecture.

Today's situation is in stark contrast to that of fifteen years ago, when the dismal state of Finnish wood construction was recognised for what it was and emergency improvement measures were put in place. Through the subsequent efforts of the woodworking industry, educational institutions, the State and, in particular, individual designers, the wood construction industry achieved a U-turn –one which has led us to the unique position we enjoy today: Finnish wooden houses are capturing the headlines of architectural literature worldwide.

In terms of building quality and methods, however, Finland lags far behind. This is the observation of Austrian architect Walter Unterrainer who, on his recent visit to Finland, criticised Finnish

prefabrication technology for its backwardness and Finnish wooden architecture for its excessive complexity.

In the same breath, Unterrainer noted that in the 70's Finland drew architects from all over Central Europe to marvel at and learn from the Finnish Moduli, Domino and other successful industrial wooden house systems. The results of these visits are plain to see today in the wood building expertise of Switzerland, Germany and Austria.

The wooden construction of these countries is renowned for its precision. Wooden houses are manufactured in wood workshops that prefabricate and tailor their products to specific customer requirements. Their key operating principles are individualised projects, dry construction and rapid on-site implementation. Customers are also drawn by the exceptionally high-quality finish of the products, where details are made to precision and not simply hidden behind skirting.

Whatever happened to the passion of the 60's and 70's, when Finnish architects, engineers and the wood products industry got together to develop high-class wooden house systems? Finnish Ministry of Trade and Industry statistics show that during this time Finnish wooden houses were globally exported in their masses. If we had continued at this level, by today there could have been as many Finnish wooden houses throughout the world as there are Nokia mobile phones.

While Finnish wood construction systems clearly have a lot of catching up to do, wooden architecture is going strong. Finnish wooden houses are sparking enormous interest in international architectural publications which, in turn, is increasing demand for wood in construction. Clearly, good architecture does far more for wood than the best of marketing campaigns.

It pays to invest in architecture.

Lohnende Investitionen

Wenn man über das Bauen mit Holz diskutiert, so wendet sich das Gespräch früher oder später – so mein Kollege Hermann Kaufmann – der finnischen Architektur zu. Ich habe dieselbe Beobachtung gemacht: Finnland gehört wieder zu den Spitzenländern der Holzarchitektur.

Die Situation ist heute eine andere als vor fünfzehn Jahren, als man die erbärmliche Lage des Bauens mit Holz einsah und Maßnahmen zur Abhilfe ergriff. Durch Anstrengungen der Holzindustrie, der Lehranstalten und des Staates und besonders auch privater Körperschaften hat man der Holzarchitektur zu einem neuen Aufschwung verholfen, und nun befinden wir uns in einer ganz besonderen Lage: Bilder von finnischen Holzhäusern füllen die Seiten der internationalen Architekturjournale.

Bei der Qualität des Bauens und den Verfahren hinken wir jedoch noch hinterher. Dies konstatierte der österreichische Architekt Walter Unterrainer, der auf Stippvisite in Finnland war und die hie-

sige Vorfertigungstechnik primitiv fand und die finnische Holzarchitektur als zu kompliziert bezeichnete.

Im selben Atemzug stellte Unterrainer fest, dass man in den siebziger Jahren von Mitteleuropa nach Finnland kam, um Moduli, Domino und sonstige industrielle Holzhaussysteme zu bewundern. Solche Besuche bildeten einen Teil der Entwicklungsarbeit, und deren Ergebnisse sieht man heute in gediegenen Holzbauten in der Schweiz, in Deutschland und Österreich.

In diesen Gebieten ist die Holzarchitektur für ihre penible Genauigkeit bekannt. Die Häuser werden von Holzwerkstätten erstellt, die die Gebäude je nach dem Objekt maßgeschneidert vorfertigen. Bei solchen individuellen Projekten werden die Gebäude trocken gebaut und auf der Baustelle in rascher Zeit aufgestellt. Ein besonderes Augenmerk wird auf die hochwertige Endbearbeitung gelegt, bei der Details nicht unter Leisten versteckt werden.

Was ist mit der Begeisterung der Sechziger und Siebziger geschehen, als finnische Architekten und Ingenieure zusammen mit der Holzindustrie hochklassige Holzhaussysteme erstellten? Aus den Statistiken des Ministeriums für Handel und Industrie geht hervor, dass finnische Holzhäuser en masse in die verschiedensten Länder der Welt exportiert wurden. Wenn man es nur gewollt hätte, so wären finnische Holzhäuser heute international so weit verbreitet wie die Handys von Nokia.

Bei den Holzbausystemen gibt es noch Entwicklungsarbeit zu tun, aber der Holzarchitektur im Allgemeinen geht es gut. Finnische Holzhäuser finden Interesse in internationalen Architekturpublikationen, was wiederum für die Verwendung von Holz förderlich ist. Gute Architektur spricht für sich selbst – besser als jede Werbekampagne.

Es lohnt sich, in Architektur zu investieren.

Investissement

Mon collègue Hermann Kaufmann pense que la conversation sur la construction en bois revient toujours, à un moment ou à un autre, à l'architecture finlandaise. J'ai fait la même observation : la Finlande est de nouveau dans le peloton de tête des pays spécialisés dans l'architecture en bois.

La situation est très différente de ce qu'elle était il y a quinze ans, lorsque l'état misérable de l'architecture en bois a été reconnu et que des mesures ont été prises pour l'améliorer. La contribution de l'industrie du bois, des écoles et de l'Etat ainsi que notamment des concepteurs individuels a permis de donner un nouvel essor à la construction en bois et nous nous trouvons actuellement dans une situation exceptionnelle : les maisons en bois finlandaises remplissent les pages des revues étrangères d'architecture.

Nous avons pris du retard quant à la qualité et aux méthodes de construction. Cela a été constaté par l'architecte autrichien Walter Unterrainer qui est passé en Finlande et a critiqué la technique de

préfabrication finlandaise en disant qu'elle était primitive ainsi que l'architecture en bois finlandaise en disant qu'elle était trop compliquée.

M. Unterrainer a toutefois dit en même temps que, dans les années 70, les gens venaient de l'Europe occidentale en Finlande pour admirer Moduli, Domino et les autres systèmes industriels de construction de maisons en bois. Ces visites de faisaient dans le cadre de la recherche-développement dont les résultats se voient aujourd'hui dans l'art de la construction en bois en Suisse, en Allemagne et en Autriche.

La construction en bois de ces régions est connue pour sa précision. Les maisons sont construites par des ateliers du bois qui emploient la préfabrication et la construction sur mesure selon les besoins. Les projets individuels, la construction à sec et une rapide réalisation sur le chantier sont les principes de ces ateliers. L'attention est éveillée par la finition de haute qualité dans laquelle les détails ne sont pas cachés sous des baguettes.

Qu'est devenu l'enthousiasme des années 60 et 70 qui poussait les architectes, les ingénieurs et l'industrie du bois finlandais à développer ensemble des systèmes de construction en bois de haut niveau? Les statistiques du ministère de l'Industrie et du Commerce révèlent que les maisons en bois finlandaises étaient exportées en masse dans le monde entier. Si nous l'avions vraiment voulu, il pourrait y avoir dans le monde autant de maisons en bois finlandaises que de téléphones mobiles de Nokia.

Il reste beaucoup de développement à faire dans les systèmes de construction en bois, mais l'architecture en bois se porte bien. Les maisons en bois finlandaises présentées dans les publications internationales d'architecture suscitent l'intérêt, ce qui augmente l'utilisation du bois dans la construction. La bonne architecture plaide mieux pour le bois que la meilleure campagne de commercialisation.

Il vaut la peine d'investir dans l'architecture.

SIJOITUS

Kimmo Räsänen

Jussi Tainen

Kimmo Räsänen

Kimmo Räsänen

Jussi Tainen

Kimmo Räsänen

Kimmo Räsänen

Jussi Tainen

Professori Hermann Kaufmannin mukaan maailmalla keskustelu puurakentamisesta kääntyy aina jossain vaiheessa suomalaiseen arkkitehtuuriin. Olen tehnyt saman havainnon: Suomi on taas puuarkkitehtuurin kärkimaita.

Tilanne on erilainen kuin viisitoista vuotta sitten, jolloin puurakentamisen surkea tila vihdoinkin tunnustettiin ja ryhdyttiin toimenpiteisiin sen parantamiseksi. Puuteollisuuden, koulujen ja valtion sekä erityisesti yksittäisten suunnittelijoiden panoksella puurakentaminen saatiin uudelleen nousuun ja nyt ollaan erikoisessa tilanteessa: suomalaiset puutalot täyttävät kansainvälisten arkkitehtuurijulkaisujen sivut.

Rakentamisen laadussa ja menetelmissä ollaan hiukan jäljessä. Tämän totesi ekologisista puutaloistaan tunnettu, itävaltalainen arkkitehti Walter Unterrainer, joka piipahti Suomessa ja moitti tšekäläistä esivalmistustekniikkaa alkeelliseksi sekä suomalaista puuarkkitehtuuria liian monimutkaiseksi.

Samaan hengenvetoon Unterrainer totesi, että 70-luvulla Keski-Euroopasta tultiin tänne ihastelemaan Modulia, Domino ja muita teollisia puutalojärjestelmiä. Vierailu oli osa kehitystyötä, jonka tulokset näkyvät nykyisin puurakentamisen taidossa Sveitsin, Saksan ja Itävallan alueella.

Alueen puurakentaminen tunnetaan tarkkuudestaan. Siellä talojen tekijöinä ovat useimmiten puutyöpajat, jotka toteuttavat rakennukset esivalmistettuina ja kohteen mukaan räätälöityinä. Periaatteina ovat yksilölliset projektit, kuiva rakentaminen ja nopea toteutus työmaalla. Lisäksi huomiota herättää viimeistelyn korkea taso, jossa yksityiskohtia ei piiloteta listojen ja peitelautojen alle.

Mitä tapahtui 60- ja 70-lukujen innostukselle, jossa suomalaiset arkkitehdit, insinöörit ja puuteollisuus puhalsivat yhteen hiileen kehittääkseen korkealuokkaisia puutalojärjestelmiä. KTM:n tilastoista selviää, että suomalaisia puutaloja vietiin massoittain ympäri maailmaa. Jos olisi haluttu, suomalaisia puutaloja voisi olla maailmalla yhtä paljon kuin Nokian kännyköitä.

70-luvulla puurakentamisessa tehdyt virheet (Arkkitehti-lehti 2-2004) osattaisiin nyt välttää, ja yhteistyö olisi varmasti yhtä hedelmällistä kuin silloinkin. Mutta löytyykö nykyisessä korkeasuhdanteessa vastavaa kehitysinnostusta?

Puurakentamisen järjestelmissä riittää kehitettävää, mutta puuarkkitehtuuri voi hyvin. Suomalaiset puutalot herättävät kansainvälisissä arkkitehtuurijulkaisuissa kiinnostusta, mikä lisää puun käyttöä rakentamisessa. Mielenkiintoiset esimerkit ja hyvä arkkitehtuuri puhuvat puun puolesta voimakkaammin kuin paraskaan markkinointikampanja.

Arkkitehtuuriin kannatta sijoittaa.

Pekka Heikkinen

arkkitehti | architect | Architekt | architecte
SAFA

AS. OY. PORVOON JOKINEITO

Arkkitehtitoimisto Tuomo Siitonen Oy Insinööritoimisto Gabrielsson & Pietiläinen Oy

Kortteli on osa "Moderni puukaupunki Porvoonjoen länsirannalle" -kilpailualueutta. Toimistomme ehdotus voitti vuonna 1998 järjestetyn kilpailun. Se ei kuitenkaan johtanut toimeksiantoon rakennusten suunnittelusta. Ehdotuksen pohjalta laadimme alueen asemakaavan sekä rakentamistapaohjeen.

Nyt esiteltävä kortteli toteutettiin vuonna 2005. Kilpailua siivittänyt valtakunnallisen Moderni puukaupunki -hankkeen juhlapuheiden henki vaihtui seitsemässä vuodessa arkipäiväiseksi kädenväännöksi rakennusliikkeen projektivastaavien ja arkkitehtien välillä.

Itäpuolella jokimaisemaan avautuva kortteli rajautuu etelässä puistoon. Lauta-aita sitoo toisiinsa tontin rajoille sijoitettujen rakennusten päädyt ja pitkät sivut. Autopaikat on rajattu muureilla ja varastoilla korttelin sisäpuolelle. Perinteisen puukaupungin hengessä julkisen katutilan ja puoliyksityisen pihamiljöön välinen rajalinja on määritelty selväksi.

Rakennukset ovat kaksikerroksisia puutaloja. Rivi- ja paritalot sijaitsevat korttelin länsipuolella ja yksittäistalot rannan puolella. Talojen puolentoista huoneen syvyinen rakennusrunko noudattelee puurakenteille luontaisia mittoja ja tuottaa valoisia asuntoja.

Sokkelit ja alapohjat ovat betonia. Rakennusten ulkoseinät toimitettiin tontille puuelementteinä, joissa ikkunat sekä leveä ulkoverhouslaudoitus olivat valmiina ja esimaalattuna. Julkisivujen maalauksena käytettiin keittomaaleja, jotka luontuvat paikan henkeen.

Arkkitehtitoimistossa työtä ovat hoitaneet suunnitteluvaiheessa arkkitehti Freja Ståhlberg ja työmaavaiheessa arkkitehti, yo, rakennusarkkitehti Tommi Lehtonen.

Tuomo Siitonen
Arkkitehti, SAFA

Asemapiirustus 1:2000

Korttelin pinta-ala: **4551m²**

Rakennusoikeus: **2335m²**

Korttelitehokkuus: **0,5**

Rakennuttaja: **SRV Westerlund Oy**

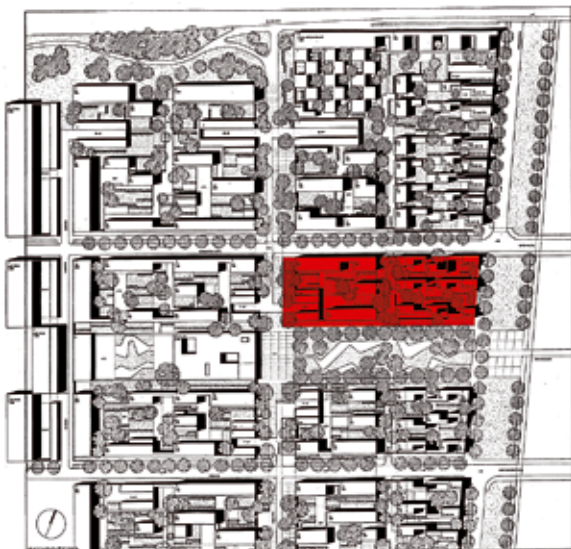
Arkkitehti: **Arkkitehtitoimisto Tuomo Siitonen Oy**

Rakenteet: **Insinööritoimisto Gabrielsson & Pietiläinen Oy**

Pääurakoitsija: **SRV Westerlund Oy**

Moderni puukaupunki Porvoonjoen rannalle -kilpailuehdotuksen tavoitteita.

Asemapiirustus 1:4000

Rakennukset

Jussi Taininen

Lauta-aita kytkee tontin reunalla sijaitsevat talot yhteen.

Korttelin päädyn erillistalot avautuvat Porvoonjoen maisemaan.

Kimmo Räsänen

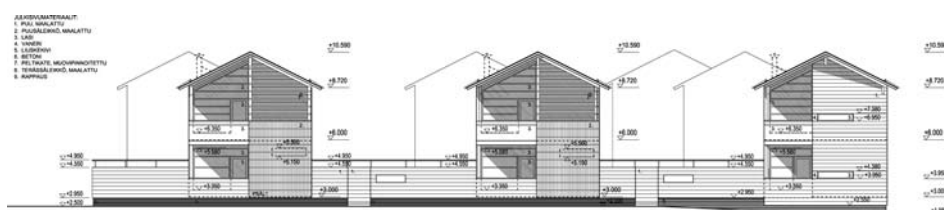
Kimmo Räsänen

Kimmo Räsänen

Jussi Tainen

Julkisivu Porvoonjoelle 1:300

Porvoon Jokineito Housing Association

The housing development forms part of the residential area established as a result of the "Modern Wooden Town on the West Bank of the Porvoo River" design competition. Our office submitted the winning design proposal for the competition. This result did not secure us a commission to design the buildings themselves, but on the basis of our proposal we drew up the town plan for the housing area as well as the construction method guidelines for the project.

The residential quarter opens onto an east-facing river landscape and is bordered to the south by a park area. The buildings' gable ends and long sides are set squarely with the plot borders and are linked by wooden board fencing. In the manner of a traditional wooden town, the distinction between the public road aspect and the semi-private yard milieu is clearly defined.

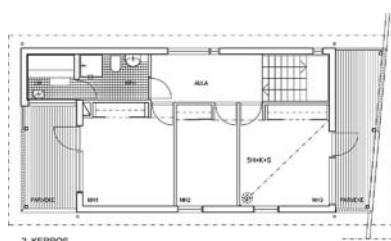
The quarter's buildings consist of two-storey wooden houses. The area's terraced and semi-detached houses are located on the west side, with detached houses situated along the riverside. The parking spaces for the buildings are enclosed by

brick walls and wooden storehouses in the quarter's interior. The one and a half room deep framework of the houses is consistent with the natural dimensions of wooden construction and provides open, well-lighted apartments.

The footings and base floors are concrete. The exterior walls were delivered to site as prefabricated wooden elements complete with pre-installed and pre-painted windows and wide exterior cladding boards. The buildings are painted in traditional Nordic red and yellow ochre in keeping with their historical setting.

The results of the architectural design competition for the Porvoo residential quarter were first announced in 1998, although the design commission itself was not realised until 2005. Over this seven year period the original drive and passion for the competition and the nationwide "Modern Wooden Town" project as a whole began to wane, with enthusiasm being ultimately eclipsed by day-to-day arm-wrestling between construction firm project managers and the architect.

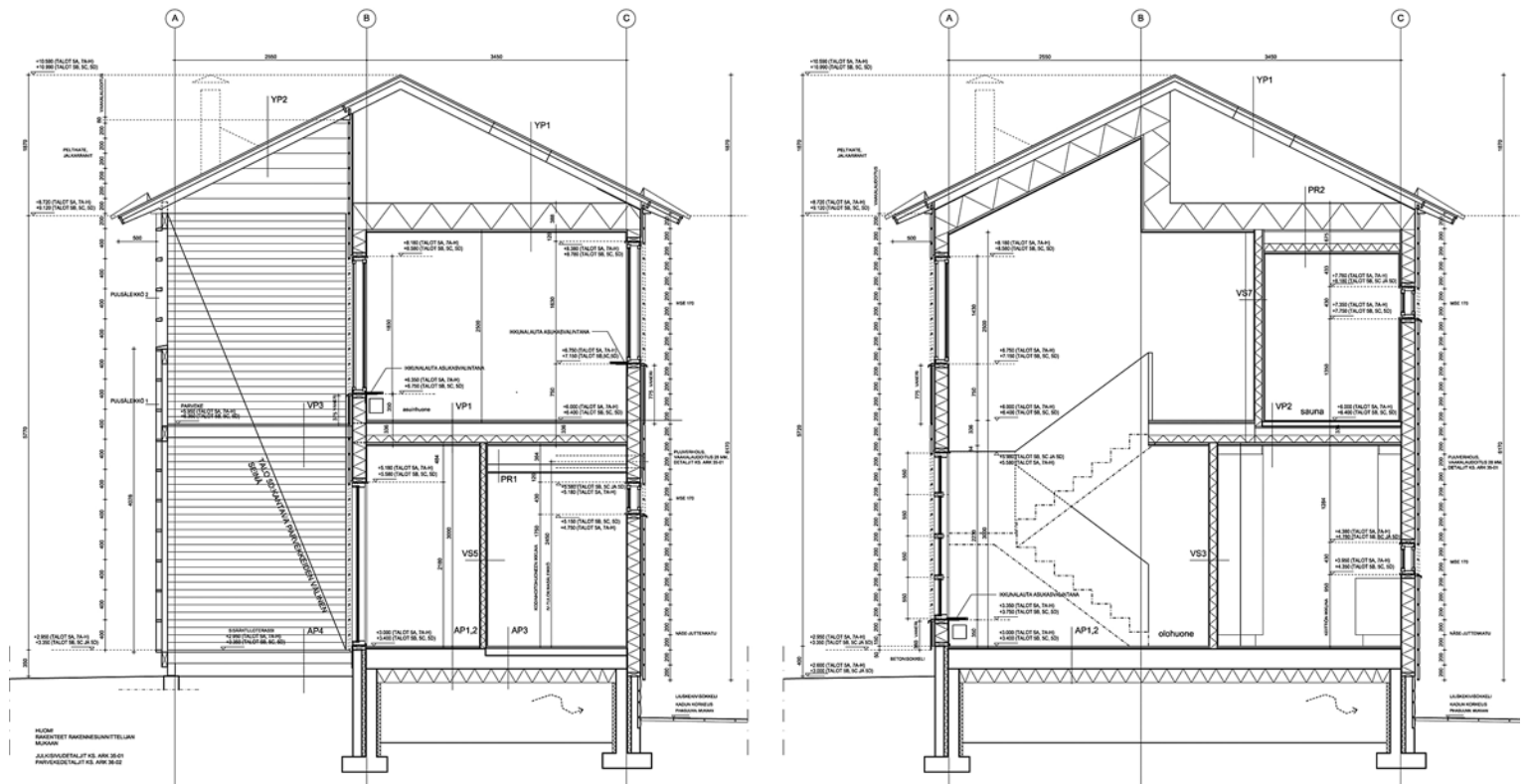
Tuomo Siitonen

Pohjapiirustukset 1:300

Jussi Tainen

Rakenneleikkaukset 1:100

Puolentoista huoneen syvyinen rakennusrunko noudattaa sahatavaraa luontaisia jännemitoja ja tuottaa valoisan asunnon.

Ulkoseinät toimitettiin tontille puelementteinä. Verhous on maalattu alueen hengen mukaisesti keittomaaleilla.

Wohnungs-AG Porvoon Jokineito

Kirimo Räsänen

Das Geviert gehört zu dem Wettbewerbsgebiet „Moderne Holzstadt am Westufer des Porvoonjoki-Flusses“. Der Entwurf unseres Büros hat in dem Wettbewerb den Sieg davongetragen. Einen Auftrag über die Planung der Gebäude hat dies zwar nicht eingebracht, aber auf der Grundlage unseres Entwurfs haben wir für das Gebiet den Bebauungsplan und eine Anleitung zur Bauweise erstellt.

Das Geviert, das sich an seiner östlichen Seite zur Flusslandschaft hin öffnet, grenzt im Süden an einen Park. Ein Bretterzaun verbindet die Giebel- und Längsseiten der Gebäude, die an der Grenze des Grundstücks platziert wurden, miteinander. Im Geiste der traditionellen Holzstadt wurde die Grenzlinie zwischen dem öffentlichen Straßenraum und dem halbprivaten Hofmilieu deutlich hervorgehoben.

Die Gebäude sind zweigeschossige Holzhäuser. An der Westseite des Gevierts stehen Reihen- und Doppelhäuser und zum Flussufer hin Einzelhäuser. Die Pkw-Stellplätze sind, durch

Immeuble en copropriété Porvoon Jokineito

Mauern und Schuppen innerhalb des Gevierts verdeckt, untergebracht. Der Baukörper der Häuser, der in seiner Tiefe anderthalb Zimmern entspricht, richtet sich nach den natürlichen Maßen von Holzkonstruktionen und schafft helle Wohnungen.

Sockel und Fundamente bestehen aus Beton. Die Außenwände der Häuser wurden als Holzfertigteile an die Baustelle gebracht. Die Fenster und die aus breiten Brettern bestehende Außenverkleidungen waren bereits fertig angebracht und grundiert. Für den Anstrich wurden Kochfarben verwendet, die sich in natürlicher Weise an den Geist des Ortes anlehnen.

Das Geviert wurde im Jahre 2005 verwirklicht. Der Geist des landesweiten Projektes „Moderne Holzstadt“, von dem der Wettbewerb getragen war, hat sich in sieben Jahren verflacht, und die anfängliche Begeisterung ist in ein profanes Tauziehen zwischen den Projektverantwortlichen des Bauunternehmens und dem Architekten umgeschlagen.

Tuomo Siitonen

Ce bloc d'habitations fait partie de la zone de concours "Ville moderne en bois sur la rive ouest de la rivière Porvoonjoki". Le projet de notre cabinet a remporté le concours. Cela n'a pas abouti à un mandat de conception des immeubles, mais nous avons rédigé un plan d'urbanisme et des instructions de construction pour cette zone en nous basant sur ce projet.

Ce quartier qui donne sur la rivière à l'est est limité par un parc au sud. Une clôture en planches relie les extrémités et les côtés longs des immeubles placés aux limites du terrain. Dans l'esprit d'une ville en bois traditionnelle, la limite entre la rue, qui est un espace public, et la cour, qui est un milieu semi-privé, est clairement définie.

Les immeubles sont des maisons en bois à deux niveaux. Les maisons en rangée et les maisons jumelles sont placées sur le côté ouest du quartier et les maisons individuelles sur le côté de la rive.

Le parking est entouré de murs et d'entrepôts et reste ainsi à l'intérieur du bloc. L'ossature de l'immeuble, dont la profondeur correspond à une pièce et demie, respecte les mesures caractéristiques des maisons en bois et produit des appartements bien éclairés.

Les socles et les sous-planchers sont en béton. Les murs extérieurs des bâtiments ont été livrés sur le chantier en éléments en bois munis de fenêtres et d'un revêtement en planches larges. Les éléments ont également été peints à l'avance avec une peinture cuite bien adaptée à ce milieu.

Les immeubles de ce quartier ont été construits en 2005. L'esprit du projet national "Ville moderne en bois", qui avait donné des ailes au concours, s'est affaibli en sept ans. L'enthousiasme s'est transformé en une partie de bras de fer très banale entre les chefs de projet de l'entreprise en bâtiment et l'architecte.

Tuomo Siitonen

Kimmo Räisänen

AS. OY. LAAMANNINPOLKU 10-14, PORVOO

Arkkitehtikonttori Vainio & Ekman Oy A-Insinöörit Oy

Kolme neljäkerroksista puutaloa on sidottu nauhamaisesti toisiinsa puuaidalla. Talojen kantava rakenne on betonia ja julkisivut puuta. Verhoukset on maalattu puna- ja keltamultamaaleilla.

Punamullalla maalattua taloa täydentävät matalamat, keltaiset osat sekä kellertäväksi kuullotetut säleiköt. Sokkeli ja maanalainen autohalli on verhottu graniitilla. Kolmen peruskerroksen yläpuolinen, sisäänvedetty kerros keventää muuten syvärunkoista taloa.

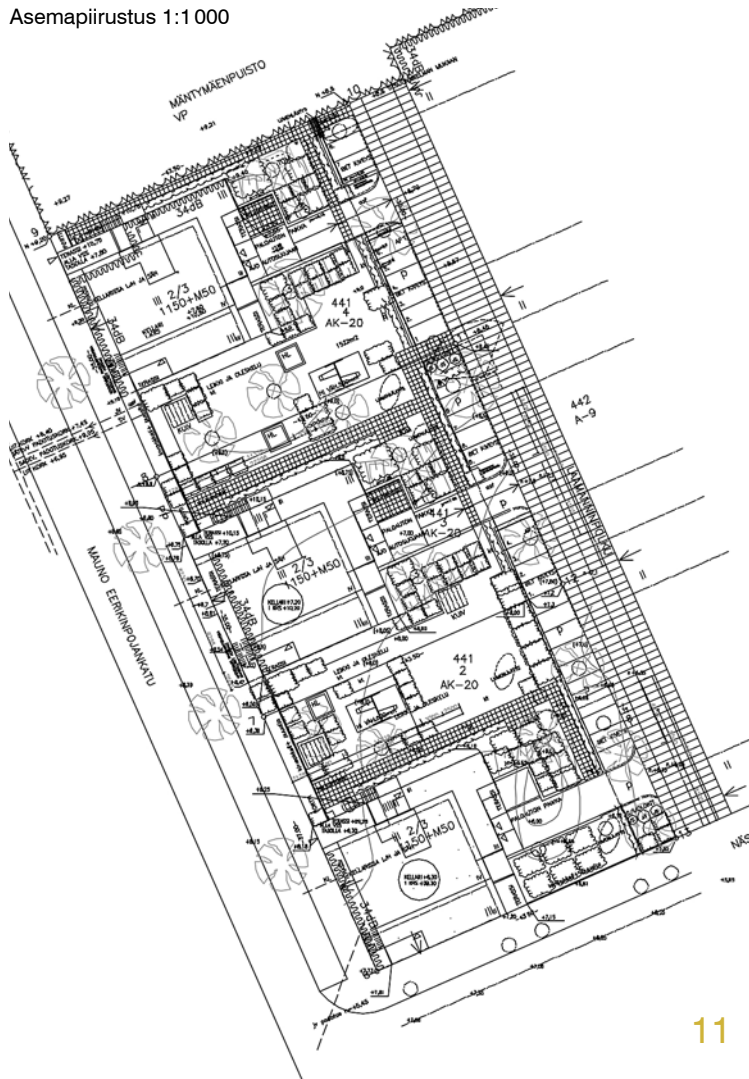
Asunnot suunniteltiin pieniksi ja mahdollisimman monesta on näkymä Länsirannan uuden puukaupungin yli Porvoo-joen suuntaan. Perinteistä ikkuna-aukotusta täydennettiin lasitetuilla parvekkeilla.

Talojen ja niitä yhdistävän aidan rajaama piha on inhimillinen. Nelikerroksiset puutalot ovat mittakaavaltaan hyvä välittäjä kaksikerroksisen puukaupungin ja alueen länsipuolen vanhojen betonikerrostalojen välillä. On mielenkiintoista seurata, miten Porvoon uusi puukaupunki rakentuu jatkossa.

Sami Ekman

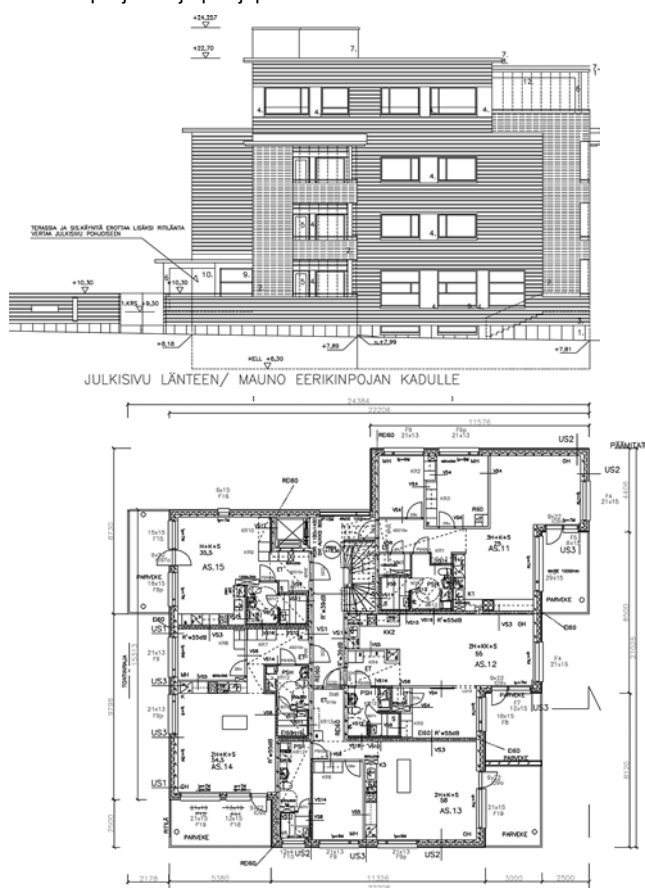
Rakennusarkkitehti, arkkitehtiylöppilas

Asemapiirustus 1:1 000

11

Julkisivuprojektio ja pohjapiirustukset 1:400

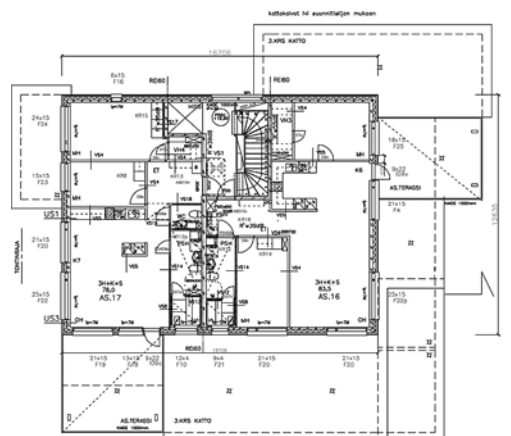
Tilaja: **AW-INSTO Oy, Matti Keskinen**

Arkkitehti, pääsuunnittelija: **Arkkitehtikonttori Vainio & Ekman Oy, Sami Ekman**

Rakennesuunnittelu: **A-Insinöörit Oy, Martti Helino, Salla Asumaniemi**

Pääurakoitsija, vastaava mestari: **AW-Rakennus Oy, Lauri Kuusinen, Jan Viitala**

Työpäällikkö: **AW-INSTO OY, Ismo Salo**

Laamanninpolku 10-14 Housing Association, Porvoo

The trio of four-storey wooden houses is bound to one another by a band of wooden fencing. The supporting structure of the buildings is concrete, the facades are wooden. The cladding is painted in traditional Finnish ochres of earthy red and yellow.

The red ochre colour scheme is offset by yellow painted lower sections and amber-stained trellises. The footings and subsurface garage are sheathed in granite. The third floor of each building is recessed, bringing lightness to an otherwise heavily framed structure.

The apartments were designed to be small and to afford to as many as possible a view over the new

wooden town in the direction of Porvoo River. The buildings' traditional window openings are supplemented with glazed balconies.

Together, the buildings and the adjoining wooden fence interlink to create a pleasant, communal courtyard area. In terms of scale, the four-storey wooden houses act as an effective mediator between the two-storey buildings of the wooden town and the older concrete apartment blocks on the west side of town. It will be fascinating to see how Porvoo's new wooden town will develop in years to come.

Sami Ekman

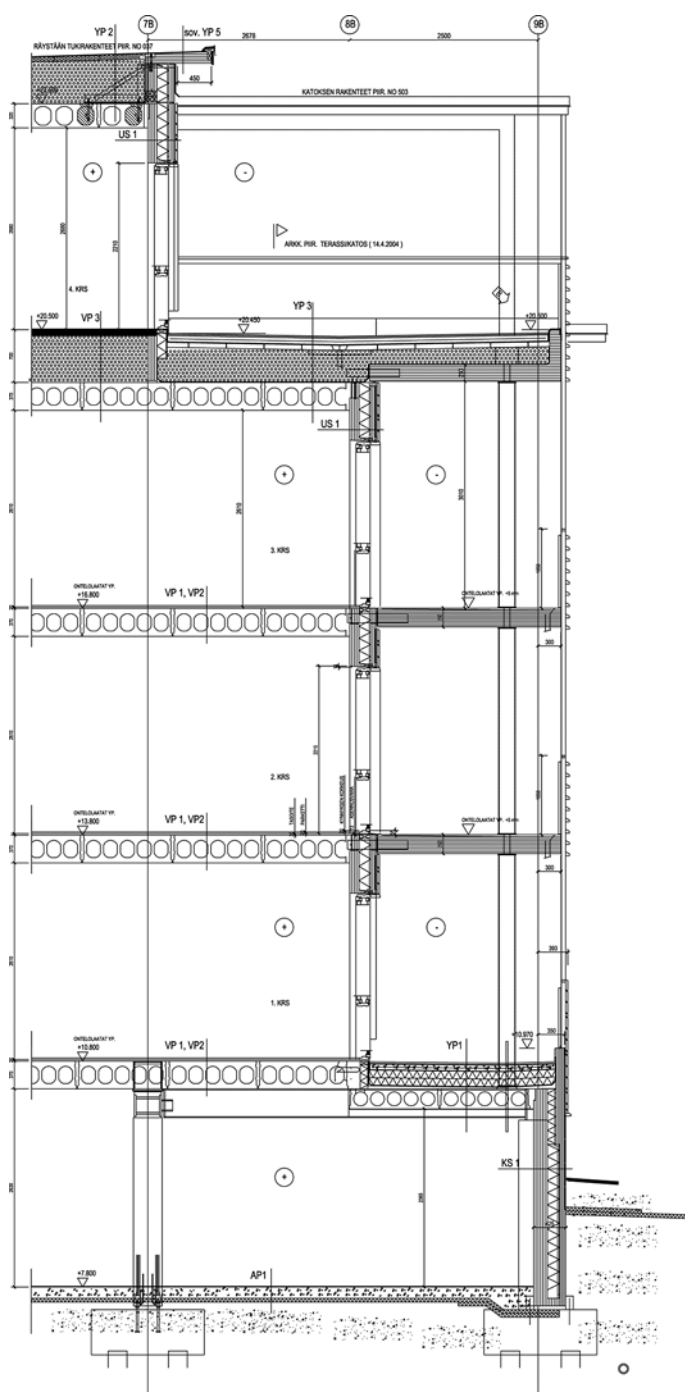
Wohnungs-AG Laamanninpolku 10-14, Porvoo

Drei viergeschossige Holzhäuser sind durch einen hölzernen Zaun zu einer Häuserzeile miteinander verbunden. Die tragenden Konstruktionen der Häuser bestehen aus Beton, die Fassaden aus Holz. Die Verkleidungen sind mit Rot- und Gelbbockerfarben gestrichen.

Die mit Rotbocker gestrichenen Häuser werden ergänzt durch niedrigere, gelbe Trakte sowie durch gelblich transparente Jalousiewände. Die Sockel und die unterirdischen Garagen sind mit Granit verkleidet. Das obere, nach innen eingezogene Geschoss über den drei Grundgeschossen der Häuser macht den Ausdruck der ansonsten recht massiven Baukörper leichter.

Die Wohnungen sind recht klein gehalten, und von möglichst vielen von ihnen hat man ei-

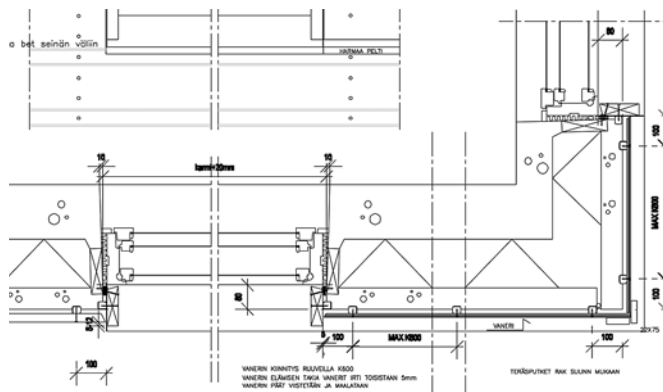
Rakennelleikkaus 1:100

Puuaita sitoo rakennusmassat yhteen ja rajaa pihan katutilasta.

Kuvat: Kimmo Räsänen

Rakennedetaili 1:25

Immeuble en copropriété Laamanninpolku 10-14, Porvoo

nen Ausblick über die neue Holzstadt in Richtung des Porvoo-Flusses. Die herkömmlich gearbeiteten Fensteröffnungen werden durch verglaste Balkone vervollständigt.

Der von den Häusern und von dem diese miteinander verbindenden Zaun umgrenzte Hof hat menschliche Dimensionen. Die viergeschossigen Holzhäuser bilden von ihrem Maßstab her einen guten Übergang von der Altstadt von Porvoo mit ihren zweigeschossigen Holzhäusern zu den alten Beton-Etagenhäusern an der Westseite der Stadt. Es wird interessant sein zu sehen, wie sich die neue Holzstadt von Porvoo in der Zukunft herausformen wird.

Sami Ekman

Trois immeubles en bois à quatre niveaux sont reliés entre eux, comme les perles d'un collier, par une clôture en bois. La structure portante de ces immeubles est en béton et leurs revêtements extérieurs sont en bois peint en ocre rouge et jaune.

L'immeuble peint en ocre rouge est complété par des parties plus basses peintes en jaune et par des grilles peintes avec une peinture transparente jaunâtre. Le socle et le garage sous-terrain sont revêtus de granit. Le dernier étage, plus étroit que les trois étages inférieurs, allège cet immeuble à structure profonde.

Les appartements sont petits et le plus grand nombre possible d'entre eux possède une vue au-delà de la nouvelle ville en bois vers la rivière Porvoo. Les fenêtres traditionnelles sont complétées par des balcons vitrés.

La cour, limitée par les immeubles et la clôture qui les relie, a des proportions humaines. Ces immeubles à quatre niveaux sont un bon intermédiaire entre la ville en bois à deux niveaux et les anciens immeubles en béton de la rive ouest. Il sera intéressant de suivre comment la nouvelle ville en bois de Porvoo se développera à l'avenir.

Sami Ekman

Punamullalla maalattuja taloja on kevennetty matalammalla keltaisella osalla.

13

Useimmista asunnoista on näkymä uuden puukaupungin yli Porvoojoelle.

AS. OY. NIITTYLEINIKKI JA AS. OY. AHOMANSIKKA

Kirsti Sivén & Asko Takala
Arkkitehdit Oy
Insinööritoimisto Konstru Oy

Asunto-oy Ahomansikka ja Niittyleinikki kuuluvat korttelikokonaisuuteen, joka toteutettiin design & construct -tontinluovutuskilpailun pohjalta. Korttelin asemakaavan ääriviivat oli vedetty yleisessä arkkitehtikilpailussa ja korttelikohtainen viimeistely tehtiin rakennussuunnittelun tarpeiden mukaan.

Korttelien energiansäästökeinot ovat passiivisia; asuntojen suuntaaminen ja aukotus sekä suojaavien parveke-viherhuonevyöhykkeiden käyttö. Huoneiden muodolla ja väljyydellä mahdollistetaan muuntojousto, jossa asunto on kalustemuutoksin, ilman purku- ja remonttitoimenpiteitä, muovattavissa asukkaan erilaisiin tarpeisiin sopivaksi.

Niittyleinikin paritalot valmistuivat vuonna 2003. Ne toteutettiin julkisivuja myöten puuelementteinä. Voimakkain puulistoin jäsennellyt eteläsivut ovat muistuma alun perin kaavailluista kiertoilma-ikkunajulkisivuista. Asuntojen sisäänkäynnit ovat kahden kerroksen korkuisten, olohuoneisiin ja parvekkeille avautuvien, viherhuoneiden kautta.

Ahomansikka valmistui vuonna 2004. Kahden pihapiirin talot olivat kilpailuvaiheessa rivitaloja, mutta tilaaja halusi kuitenkin pienempiä asuntoja, mikä johti sivukäytäväratkaisuun. Päätyihin jätettiin isoja rivitalo-asuntoja. Tämä vaikutti talojen ilmeeseen, sillä kerrostalomainen ratkaisu vaati isoja parvekkeita toisen kerroksen huoneistoihin. Aiemmin koeteltu pinnakaiteilla ja korkeilla liukulaseilla varustettu parveke soveltui hyvin myös Ahomansikan puuarkkitehtuuriin.

Ahomansikan pihapiirejä sivuavan vihersormen reunalla ovat saunarakennukset, joissa toisessa on sekä puuettä sähkökiuas.

Kirsti Sivén
Arkkitehti, SAFA

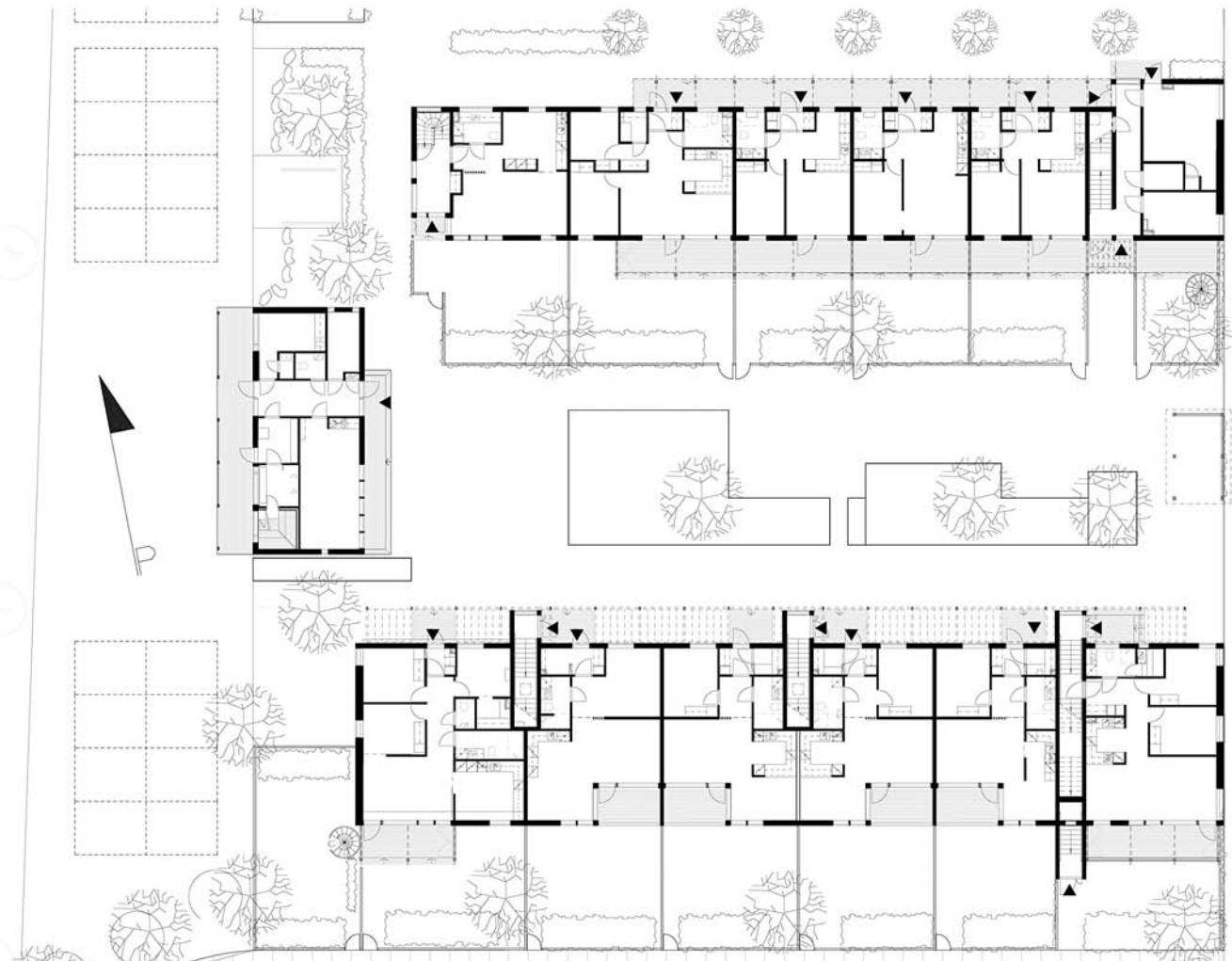
Asemapiirustus 1:2000

Arkkitehtisuunnittelu: **Kirsti Sivén & Asko Takala Arkkitehdit Oy**,
Kirsti Sivén ja projektiarkkitehti Kristiina Timonen
avustajina eri vaiheissa: **Asko Takala, Arja Lukin, Eija Anttila, Marja Kuparinen, Riku Rönkä, Kaisa Ilkka, Tapani Lehtinen, Niklas Mahlberg, Jonas Malmberg, Alex Torres, Suvi Korpinen**
Rakennesuunnittelu: **Insinööritoimisto Konstru Oy**
Pääurakoitsija / vastaavamestari: **Skanska Talonrakennus Oy / Jorma Tuominen**
Puuelementit: **Rannikon Talopalvelu Oy**
Tilaaaja ja rakennuttaja: **Skanska Kodit Oy / Pekka Sokka, Olli Metsäranta**

Pohjapiirustukset 1. krs. 1:400

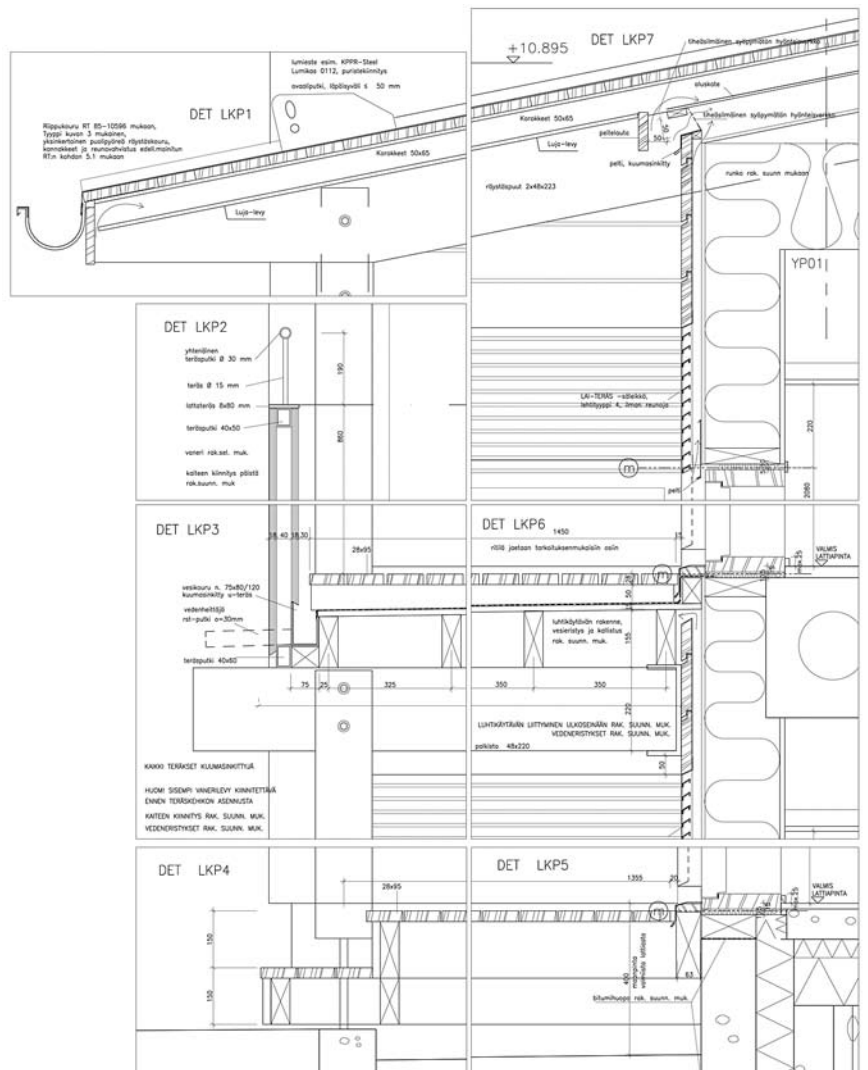
16

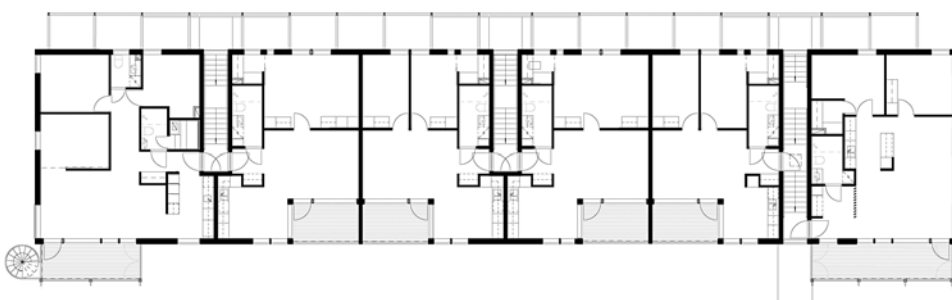
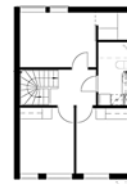
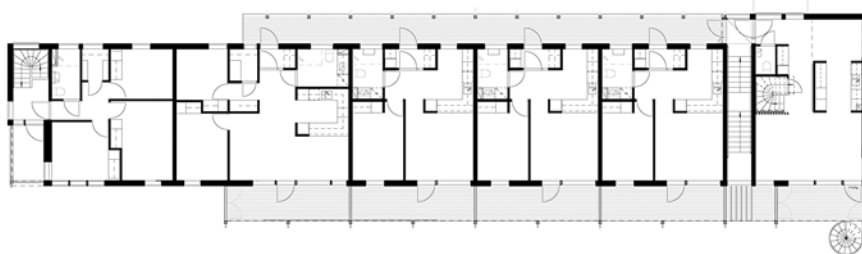

Asko Takala

Pohjapiirustukset 2. krs. 1:400

Rakennedetailit 1:20

Tilaajan toiveen mukainen pieni asuntojakauma ratkaistiin sivukäytävällä. Päätyn jätettiin kolmi-kerroksinen asunto

Rakennusten energiansäästökeinojen ovat asuntojen suuntaus, aukotus ja parveke-viherhuone-vyöhykkeiden käyttö.

Kirsti Sivén & Asko Takala Arkkitehti Oy

Niittyleinikki and Ahomansikka Housing Association, Helsinki

Helsinki's Ahomansikka and Niittyleinikki housing developments are located in a residential quarter that was developed as part of a public Design & Construct Competition. The town plan outline drawings for the site were drawn up as part of the architectural competition, with finalisations to the plans carried out to bring them in line with construction design requirements.

The energy-saving methods of the housing development are passive, including the use of apartment orientation, facade openings and shelter-giving balcony-conservatory zones. The shape and width of the rooms maximise their convertibility, enabling the apartments to be easily modified via refurnishing to suit the different needs of the occupant.

The semi-detached houses of the Niittyleinikki development were completed in 2003. The buildings' facades consist of prefabricated wooden elements. The south faces, boldly outlined with wood mouldings, are reminiscent of the air-circulation windows of the original facade design. Entrance

to the buildings is via their two-storey high conservatories which open onto the living rooms and balconies.

The Ahomansikka development was completed in 2004. At the competition stage the houses were modelled as terraced houses. However, in order to meet the customer's requirements for smaller apartments the design was modified to a maisonette solution with balcony entrances to the flats. Full-sized terraced houses were, however, left at the ends of the buildings. The maisonette solution entailed considerable alteration to the appearance of the buildings, as large balconies were required to provide access to the first floor flats. The balconies, fitted with spoke railings and tall sliding windows, provide a perfect accompaniment to the architecture of the buildings.

Situated along the edge of the greenbelt bordering the Ahomansikka yard areas are the sauna buildings, equipped with both wood and electric sauna heaters.

Wohnungs-AG Niittyleinikki und Ahomansikka, Helsinki

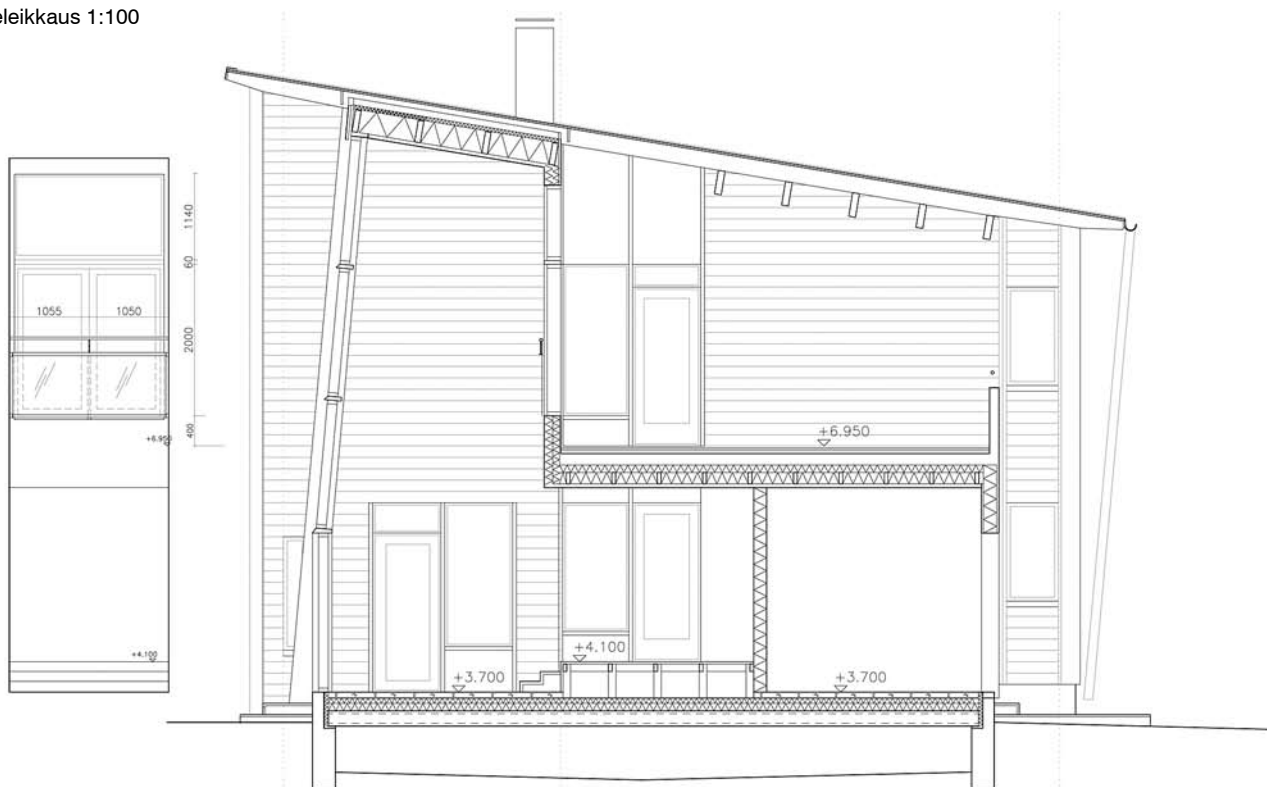
Ahomansikka und Niittyleinikki gehören zu einem Komplex von Gevierten, der auf der Basis eines Design & Construct-Wettbewerbs ausgeführt wurde. Die Umrisse des Viertels waren in einem allgemeinen Architektenwettbewerb gezogen worden, und die Endausarbeitung wurde den Erfordernissen der Bauplanung entsprechend vorgenommen.

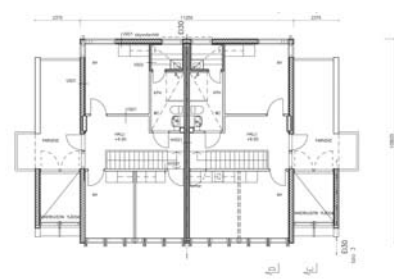
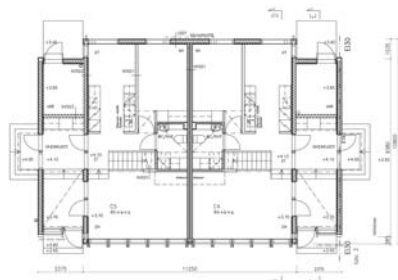
Mit so genannten passiven Mitteln wird in den Gevierten Energie gespart: durch durchdachte Ausrichtung der Wohnungen und Öffnungen sowie durch Verwendung von schützenden Balkonen und Wintergärten. Die Form und Weitläufigkeit der Zimmer ermöglichen Flexibilität; durch unterschiedliche Aufstellung der Einbaumöbel lassen sich die Zimmer an die Bedürfnisse ihrer jeweiligen Bewohner anpassen.

Die Doppelhäuser von Niittyleinikki wurden 2003 fertig gestellt. Einschließlich der Fassaden wurden sie aus Holzfertigteilen erbaut. Die durch stark hervorgehobene Holzleisten gegliederten Südseiten erinnern daran, dass ursprüng-

Kirsti Sivén

Rakenneleikkaus 1:100

Niittyleinikin paritalot toteutettiin puuelementteinä.

Asuntojen sisäänkäynnit ovat korkeiden viherhuoneiden kautta.

Immeubles en copropriété Niittyleinikki et Ahomansikka, Helsinki

lich Umluft-Fenster-Fassaden geplant waren. Zutritt zu den Wohnungen hat man über die zwei Geschosse hohen Wintergärten, die sich zum Wohnzimmer und zu den Balkonen hin öffnen.

Ahomansikka wurde 2004 fertig gestellt. Noch während der Wettbewerbsphase waren Reihenhäuser vorgesehen, aber der Auftraggeber wünschte sich kleinere Wohnungen, was zu einer Lösung mit seitlich angebrachten Korridoren führte. An den Giebelseiten wurden jedoch große Reihenhauswohnungen belassen. Dies hatte eine Auswirkung auf das Gesicht des Hauses, denn diese einem Geschossbau nahe kommende Lösung erforderte große Balkonkorridore für die Wohnungen im Obergeschoss. Die durch Stabgeländer und hohe Schiebegläser ausgerüsteten Balkone passen indes gut zu der Architektur der Gebäude.

In einem eigenen Trakt, dem „grünen Daumen“, der sich an die Höfe anschließt, sind Saunen untergebracht. Eine Sauna wird mit Holz beheizt, die andere hat einen elektrischen Saunaofen.

Ahomansikka et Niittyleinikki font partie d'un quartier résidentiel construit à la suite d'un concours design & construct. Les limites du plan d'urbanisme de ce quartier avaient été établies lors d'un concours d'architecture public et la dernière finition s'est faite selon les besoins de la conception des bâtiments.

Des moyens passifs ont été employés dans ce quartier pour économiser l'énergie : orientation des appartements, ouvertures et emploi d'espaces protecteurs formés par les balcons et les jardins d'hiver. La forme et l'ampleur des pièces permettent d'effectuer seulement des modifications. Les appartements peuvent, en changeant le mobilier, être adaptés aux divers besoins des habitants.

Les maisons jumelles de Niittyleinikki ont été construites en 2003. Elles sont entièrement construites en éléments de bois préfabriqués, y compris les revêtements extérieurs. Les faces sud composées de fortes lattes en bois rappellent les façades à fenêtres à air de reprise originellement

prévues. L'entrée dans les appartements se fait par des jardins d'hiver occupant deux niveaux qui s'ouvrent dans les salles de séjour et les balcons.

Ahomansikka a été construit en 2004. Dans la phase de concours, il s'agissait de maisons en rangée, mais le maître de l'ouvrage désirait toutefois avoir des appartements plus petits. Cela a conduit au choix d'un immeuble où l'entrée dans les appartements se fait par un couloir latéral. De grands appartements se trouvent aux extrémités. L'aspect des bâtiments a ainsi changé, car pour réaliser une solution de type immeuble résidentiel il fallait construire de grands balcons dans les appartements du second niveau. Le balcon muni d'une balustrade à barreaux et de hautes vitres coulissantes est bien adapté à l'architecture générale des bâtiments.

Les bâtiments de saunas dont l'un comprend un poêle chauffé au bois et un poêle électrique sont placés sur le bord de l'espace vert entourant les cours d'Ahomansikka.

Kirsti Sivén

Kirsti Sivén

LILLA ÅLERYD, LINKÖPING, RUOTSI

Kirsti Sivén & Asko Takala
Arkkitehdit Oy
Leif Karlsson AB, Byggnadsingenjör

Talorivit suuntautuvat kohti maisemaa hallitsevaa tammikumpua.
Illustraatio 1:5 000

Lilla Ålerudin suunnittelu käynnistyi Europan 4 -kilpailun voittoehdotuksen pohjalta. Linköpingin keskustasta 6 km etelään sijaitseva alue muodostuu 1950-luvun keltatiilisistä rakennuksista. Kun kilpailun voittaja osoitautui suomalaiseksi, tilaaja halusi toteuttaa taloryhmän keltatiilen sijasta puusta.

Suunnitelma perustuu hienoja jalopuita säilyttäviin, etelästä länteen suuntautuviin rivi- ja pienkerrostalorintamiin. Melumuurimaisilta autokatoksilta lähtien talorivit kiertyivät säteittäin kohti tasaista maisemaa hallitsevaa tammikumpua. Pohjoiskulman 3-kerroksiset päädyt kurottivat meluvallien yli pääkaduille.

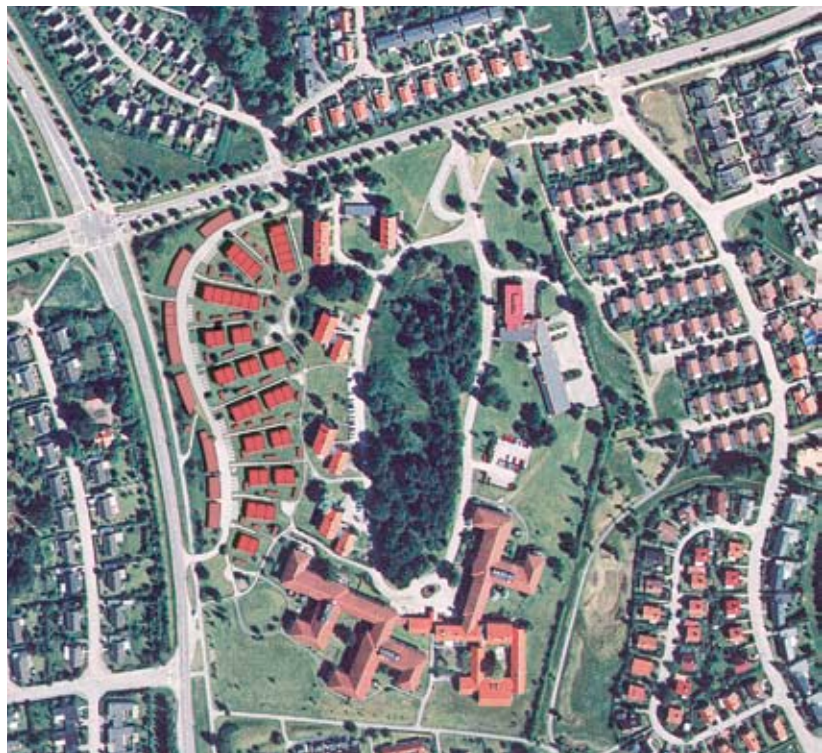
Suunnittelun edetessä ”englantilaisrivitalojen” asuntokirjo pelkistyi muutamaaan perustyyppiin, mutta idea ja rakennusten hahmot säilyivät. 44 asunnon pari- ja rivitaloalueen pohjoispäässä on viisi kolmikerroksista asuntoa, joiden ylin taso määriteltiin paloteknisesti parveksi. Korkeat päädyt ovat muodostuneet alueen tunnukseksi ja talot tunnetaan ”kirahvi-taloina”.

Rakennukset liittyvät keltatiiliseen ja punatiilikattoiseen ympäristöön yksinkertaisin keinoin. Keltaista vaakavinovuorilaudoitusta säästävät sisäänkäyntien ja ikkunakenttien värikkäät yksityiskohdat. Epäsymmetriset peltikatot vinotukineen varjostavat kuumina kesäpäivinä yläkerran auringonpuoleisia huoneita.

Kohde on puuelementtirakenteinen. Seinien ja yläpohjan lämmöneristys on hyvä, mutta kippi-ikkunat ovat eristävyydeltään Suomessa käytettyjä heikompia. Alue toteutettiin paikalliseen tapaan kvr -urakkana, jossa yhteistyöarkkitehtina toimineen Andreas Falkin ja alikirjoittaneen roolit vaihtuivat.

Lilla Åleryd valmistui syksyllä 2005. Se on ensimmäinen Europan -kilpailun kokonaistoteutus Ruotsissa.

Asko Takala
Arkkitehti SAFA

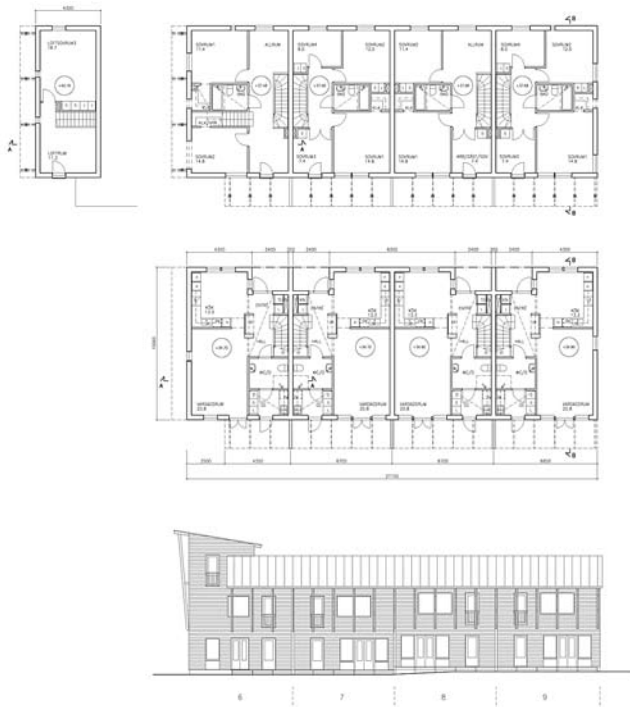

Kun kilpailun voittaja paljastui suomalaiseksi, päätettiin talot tehdä lautavarhottuina.

Kolmikerroksiset päädyt ovat muodostuneet alueen tunnukseksi. Talot tunnetaan kirahvitaloina

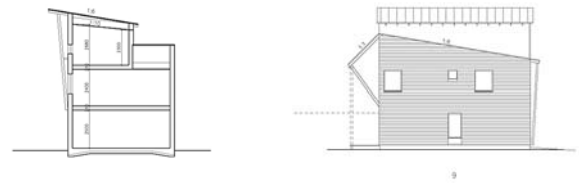
Pohjapiirustukset, julkisivut ja leikkaukset 1:500

Arkkitehtisuunnittelu: **Asko Takala**
 avustajina **Niklas Mahlberg, Alex Torres**
 Yhteysarkkitehti Linköpingissä: **Anders Falk / Falk Arkitekter, White arkitekter AB**
 Tilaaja: **HSB Östergötland / Göran Jacobsson**

Asko Takala

Projektipäällikkö: **Fredrik Eklöf, Eklöf Projektledning AB**
 Rakennesuunnittelu: **Leif Karlsson, Leif Karlsson AB**
 Urakoitsija: **Skanska Ab**
 Suunnittelukilpailu 1996, suunnittelu 2000–2001, 2003–2004

Oskar Lurén

ASUNTOALUE AAVIKU, KAKUMÄE, TALLINNA

Arkkitehtitoimisto Emil Urbel oy
Insinööritoimisto OMK oy

Tallinnan kaupunki järjesti arkkitehtikilpailun edullisten omistusasuntojen suunnittelusta 8,7 ha suuruiselle Aavikun alueelle. Kaupunki takasi 50 vuoden vuokrasopimuksen yksityiselle rakennuttajalle, joka rakensi ja myi asunnot edeltäkäsikin sovittuun hintaan. Molempien osapuolien toiveena oli rakentaa mahdollisimman paljon asuntoja mahdollisimman edulliseen hintaan.

Toimistomme voitti kilpailun ja suunnittelimme alueen asemakaavan lisäksi neljä erilaista tyyppitaloa. Talojen koko vaihteli 86 ja 140 m² välillä ja tonttien koot olivat 460 ja 560 m². Talotyyppejä ei sidottu erityisiin tontteihin.

Tulevat asukkaat saivat valita haluamalleen tontille mieleisensä talotyyppin sekä lisäksi talon värin. Asukkaat saivat osallistua värikkään kokonaisuuden suunnitteluun ja ainoa sääntö oli, ettei samaa väriä saanut valita vierekkäisiin taloihin.

Talot on sijoitettu tontin pohjoisrajalle, jolloin piha voitiin jättää mahdollisimman suureksi ja asunnot suunnata aina etelään. Yksityisyyden lisäämiseksi pihat aidattiin puu- ja teräsverkkoaidoilla.

Rakennukset rakennettiin esivalmistetuista elementeistä, jotka viimeisteltiin paikalla. Kohteessa on 67 omakotitaloa ja se valmistui 2003.

Indrek Erm ja Emil Urbel
Arkkitehdit, EAL

Asemapiirustus 1:7500

Asukkaat saivat valita haluamalleen tontille talotyyppin ja värin.
Sääntö oli, ettei samaa väriä saanut valita vierekkäisiin taloihin.

Kalle Ves Saar

Kalle Ves Saar

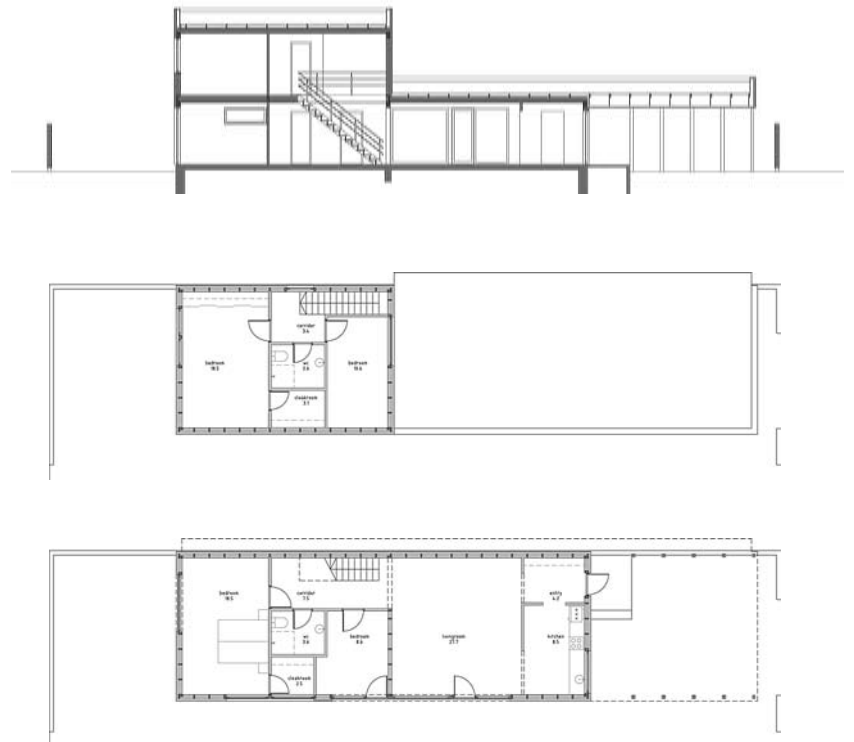

Udo Josing

Kalle Ves Saar

Pohjapiirustus ja leikkaukset 1:300

Rakennuttaja: **KMG Ehitus**

Arkkitehti: **Arhitektibüroo Emil Urbel OÜ, Indrek Erm ja Emil Urbel**

Rakennesuunnittelija: **OÜ OMK inseneribüroo, Otto Pukk**

AS. OY. PUOTILAN PEHTOORI, HELSINKI

Arkkitehtitoimisto 6B Finnmap Consulting Oy

Pehtoori on rakennettu Puotilanlahden rantapuiston reunalle 1800-luvulta peräisin olevan kartanon viereen. Suunnittelun tärkein ohje oli sopeuttaa rakennukset ympäröivään kartanomiljööseen.

Talojen leikkausmuoto lainattiin viereisistä 50-luvun asuinkerrostaloista ja väritys kartanon rakennuksista. Parvekkeet ja sisäänkäynnit sijoitettiin pihan puolelle ja tontin ulkokehä jätettiin pelkistetyin rauhalliseksi, kuten vanhoissa, suomalaisissa puukaupungeissa on tehty.

Tontin pohjoispuolelle sijoitettu rivitalo ja koillisnurkan autokatokset suojaavat pihatilaa kylmiltä tuulilta. Eteläpuolen paritalojen väleistä tontti aukeaa lämpimiin ilmansuuntiin. Jokaiselle asunnolla on terassien lisäksi oma piha-alue.

Talot rakennettiin paikalla tehdyistä elementeistä platform-tekniikkaa soveltaen. Valmiit elementit nostettiin paikalleen nosturilla. Verhous tehtiin paikalla valmiiksi pintakäsittelyistä paneeleista. Vesikatto ja yläpohja tehtiin räystäskouruja myöten valmiiksi maassa ja nostettiin paikalleen 10 tonnin autonosturilla. Urakoitsijan ideoma kokeilu onnistui erinomaisesti.

Talojen verhous on petrooliöljymaalilla käsiteltyä hienosahattu lautaa. 23 x 95...70 mm puoliponttipaneelit ovat A4-laatualueen kuusta. Verhous suojaa jatkoskohdassaan suomumaisesti alemmaa lautaa. Julkisivuja on täydennetty ikkunoiden peltikaseilla ja parvekkeiden pystyrimoilla.

Taloryhmä liittyy kolmelta sivultaan puistoon. Melkein jokaisesta asunnosta pilkottaa puiston takana kimalteleva Puotilanlahti.

Pehtoorille sekä vastaavalle mestarille Ari-Pekka Rajalalle myönnettiin Helsingin kaupungin rakentamisen ruusu 2006.

Pekka Heikkinen
Arkkitehti, SAFA

Asemapiirustus 1:1 000

Rakennuttaja: **Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimisto, Heli Miettinen**

Arkkitehtisuunnittelu: **Arkkitehtitoimisto 6 B / Pekka Heikkinen**
avustajina **Tuomo Jauhiainen, Peter Westerlund**

Rakennesuunnittelu: **Finnmap Consulting Oy / Aulis Ranua, Taija Karjalainen**

Pihasuunnittelu: **Petri Eurasto**

Valvoja: **Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimisto, Olavi Lindstöm**

Pääurakoitsija: **Rakennusliike Henry Kataja Oy / Ari-Pekka Rajala, vastaava mestari, Jarmo Nieminen, työpäällikkö**

Julkisivuverhoukset: **Nerkkoon höyläämö Oy**

Pintakäsittelyt: **HTH -maalaaamo Oy, TRK -maalit Oy**

Alueleikkaukset 1:1 000

Puotilan Pehtoori Housing Association, Helsinki

The Pehtoori housing development is situated beside the Puotila seaside park and manor house. The chief planning regulation issued for the site was to blend with the surrounding 1800's manor house milieu.

The cross-sectional form of the buildings was taken from the neighbouring 1950's blocks of flats and the colour scheme from the manor house itself. The balconies and entrances are situated on the yard side and the outer perimeter of the site has been left simple and undisturbed in keeping with the practice of old Finnish wooden towns.

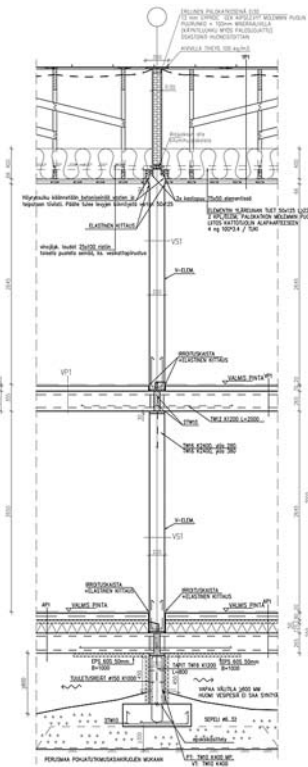
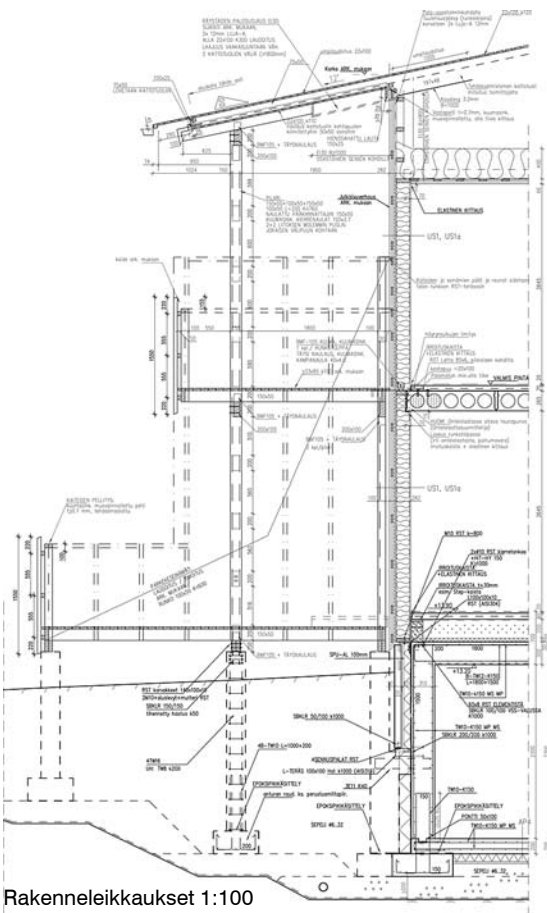
The terraced house located on the north side and the car shelters situated in the north-eastern corner of the site provide the yard area with shelter from cold winds. Between the semi-detached houses on the south side the site opens out to the direction of incoming warmer winds. In addition to a terrace, each apartment has its own yard area.

The houses were built from prefabricated elements using the platform technique, with the assembled elements hoisted into place by crane. The roof and roof covering were assembled down to the guttering at ground level and lifted into place using a 10 tonne truck-mounted crane. The contractor's improvisations in these respects proved highly successful.

The houses are clad in fine-sawn board treated with petroleum oil paint. The rebated joint panels are A4 grade spruce. The rebated cladding technique provides effective shielding of the lower boards at the joint. The facades are complemented with sheet steel cladding of the windows and vertical bars on the balconies.

The site adjoins the park area on three sides, and virtually every apartment offers a view beyond the park to the glimmering waters of Puotilankylä bay.

The Pehtoori development was awarded the City of Helsinki Rose Award for Construction in 2006.

Rakennelikkaukset 1:100

Wohnungs-AG Pehtoori, Helsinki

Das Geviert Pehtoori ist am Rande des Uferparks von Puotila neben einem alten Herrenhaus erbaut worden. Die wichtigste Richtlinie für die Planung bestand darin, die Gebäude in das Gutshofmilieu des 19. Jahrhunderts einzufügen.

Die Schnittform der Häuser wurde von den benachbarten, aus den Fünfzigern stammenden Wohnhäusern entlehnt und die Färbung vom Herrenhaus. Balkone und Eingänge wurden auf der Hofseite platziert, während der äußere Gebäudekreis des Grundstücks sehr reduziert und ruhig wirkt, wie man es auch bei den alten finnischen Holzstädten sieht.

Ein Reihenhause und die Pkw-Überdachungen, die an der Nordseite des Grundstücks errichtet wurden, schützen den Innenhof vor kalten

Winden. Zwischen den Doppelhäusern an der Südseite öffnet sich das Grundstück zu den wärmeren Himmelsrichtungen hin. Jede Wohnung besitzt eine eigene Terrasse und ein eigenes Stück vom Hof.

Die Häuser wurden unter Anwendung der Plattform-Technik aus Fertigteilen erbaut. Die fertigen Elemente wurden mit einem Kran an ihren Ort gehoben. Die Dächer wurden samt Regenrinnen am Boden fertig erstellt und mit einem 10-Tonnen-Kranwagen den Häusern aufgesetzt. Dieses Experiment des Bauunternehmers gelang ausgezeichnet.

Die Häuser sind mit fein gesägten Brettern verkleidet, die mit einer Petrolölfarbe gestrichen wurden. Die Halbspund-Paneele bestehen

aus Fichtenbrettern der Güteklasse A4. An den Verlängerungsstellen wird die Verkleidung schuppenförmig von unterliegenden Brettern geschützt. Die Fassaden werden ergänzt durch Blechkassetten für die Fenster und die senkrechten Latten der Balkone.

An drei Seiten grenzt das Grundstück an einen Park. Fast von jeder Wohnung aus kann man durch die Bäume hindurch das Wasser der Bucht Puotilanlahti glitzern sehen.

Pehtoori wurde 2006 mit dem Preis „Rakentamisen Ruusu“ („Rose für gutes Bauen“) der Stadt Helsinki ausgezeichnet.

Pekka Heikkinen

Korttelin ulkokehä on jätetty pelkistetyn rauhalliseksi. Sisäpihalla ovat sisäänkäynnit ja parvekkeet vanhojen puukaupunkien tapaan.

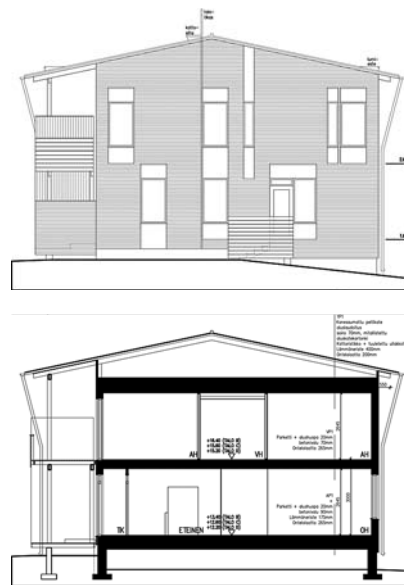

Pohjapiirustus 4h+k + s asunto 1:300

Pohjapiirustus 5h+k + s asunto 1:300

Päätyjulkisivu ja poikkaisleikkaus 1:300

Verhouksen yläosa suojaa suomumaisesti alempaa lautaa. Valmiiksi pintakäsittelyt kuusilaudat on maalattu petrooliöljymaalilla.

Kuvat Kimmo Räsänen

Immeuble en copropriété Puotilan Pehtoori, Helsinki

Pehtoori a été construit sur le bord du parc qui borde la mer à Puotila, près de l'ancien manoir. La directive principale relative au plan était d'harmoniser les bâtiments avec le milieu environnant du manoir des années 1800.

La forme coupée des bâtiments a été empruntée aux immeubles des années 1950 avoisinants et les couleurs ont été empruntées au manoir. Les balcons et les entrées ont été placés du côté de la cour. La périphérie du terrain est d'une simplicité paisible, tout comme dans les villes en bois finlandaises.

La maison en rangée placée sur le côté nord du terrain et les abris pour les voitures du coin nord-est protègent la cour contre les vents froids. Le terrain s'ouvre, entre les maisons jumelles du côté sud, sur les points cardinaux chauds. Chaque maison a une terrasse et d'une cour.

Les bâtiments ont été construits en éléments selon la technique plateforme. Les éléments préfabriqués ont été posés à leurs places à l'aide d'une grue. Le toit et le plafond ont été assemblés entièrement, y compris les gouttières, sur le sol, puis soulevés et mis en place à l'aide d'une grue mobile de 10 tonnes. L'expérience du maître d'œuvre a parfaitement réussi.

Les bâtiments sont revêtus de planches sciées fines peintes avec une peinture à l'huile de pétrole. Les panneaux à rainure et languette sont en sapin de la classe de qualité A4. Chaque planche du revêtement protège, à son point d'ajoutage, la planche inférieure comme une écaille. Les façades ont été complétées par des cadres de fenêtre et par des lattes verticales sur les balcons.

Le terrain est relié au parc sur trois côtés. La baie de Puotilanlahti scintille sous les lumières de presque tous les appartements situés derrière le parc.

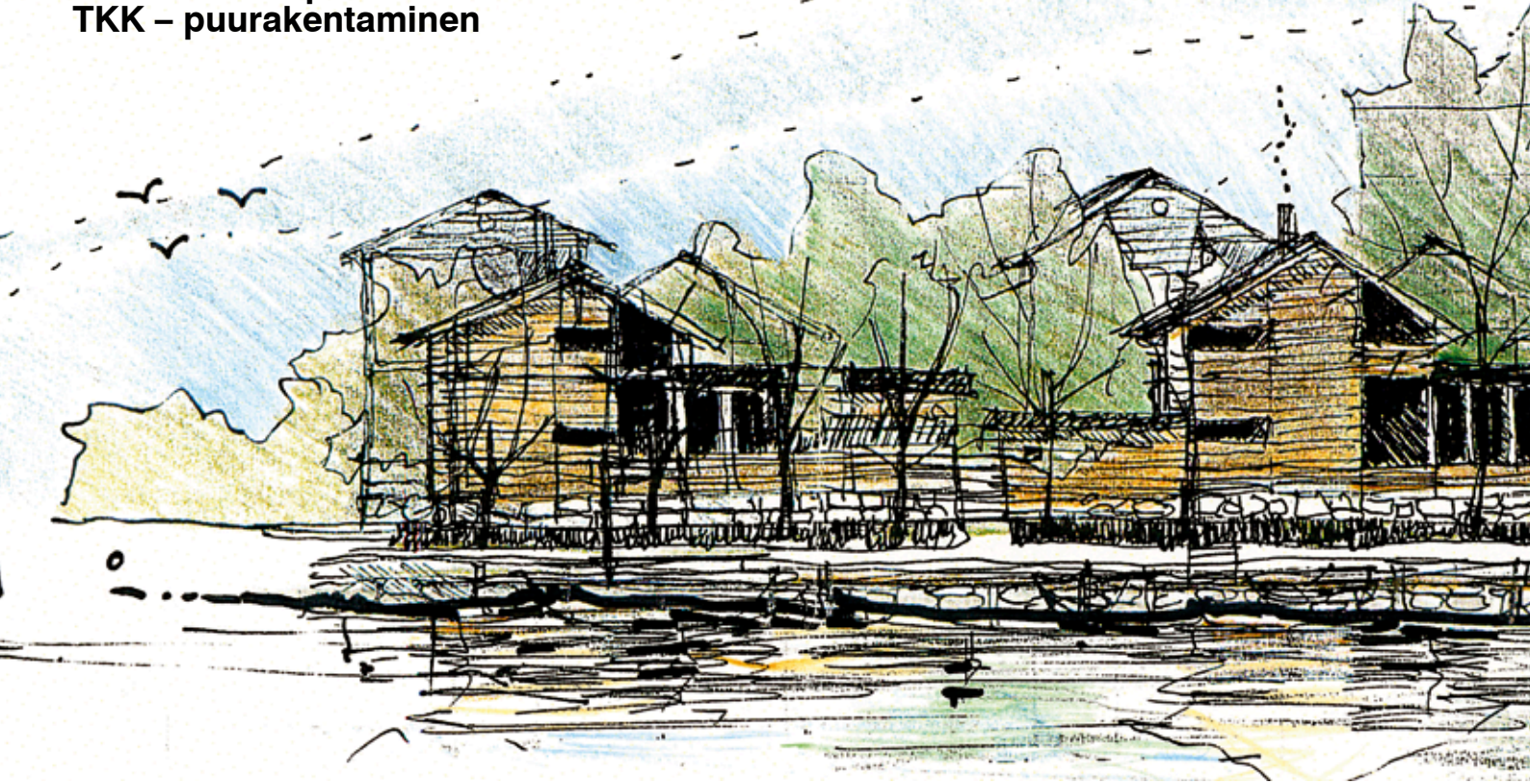
La Rose de construction 2006 de la ville de Helsinki a été décernée à Pehtoori.

Pekka Heikkinen

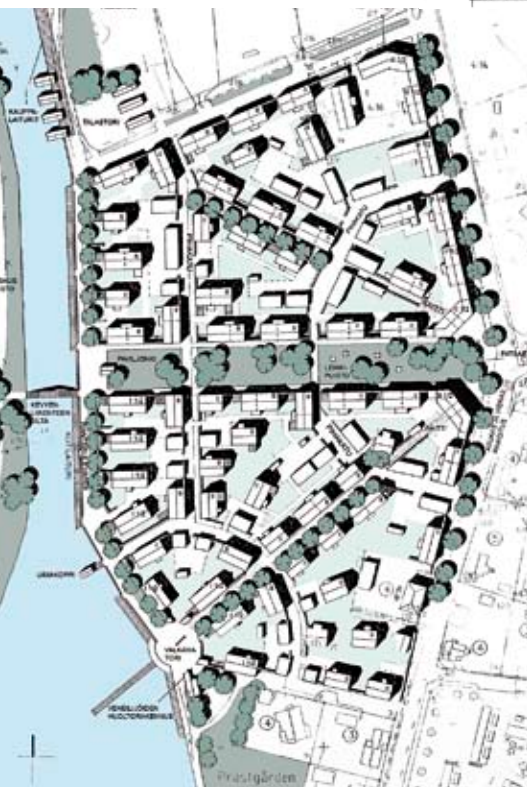
KIRKKOSALMENRANTA, PARAINEN

Paraisten kaupunki
TKK – puurakentaminen

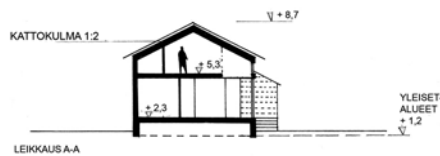
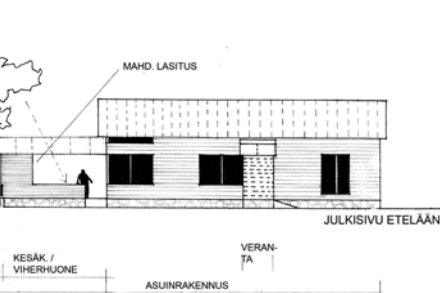

30

1:4000

1:500

Viitesuunnitelman projektiryhmä: **Marjatta Laineenkare, Anna-Leena Seppälä, Päivi Tallberg, Paraisten kaupunki, arkkitehtikonttori Lotte Roberts, TKK Puurakentaminen**

31

http://www.parainen.fi/fi/asuminen_&_ymparisto/kirkkosalmen-ranta/

Prosessi

Kirkkosalmen uuden, puisen asuntoalueen viitesuunnitelma tehtiin TKK:n Puurakentamisen oppituolin ja Paraisten kaupungin kaavoitusosaston kanssa yhteistyössä. Suunnitelmaa lähdettiin kehittämään kaupungin luonnosten ja asukaskyselyiden pohjalta. Projekti kuuluu valtakunnalliseen Moderni Puukaupunki -hankkeeseen.

Taustaa

Suunnittelualue sijaitsee Paraisten keskustassa. Alue rajautuu itä- ja eteläosissa olemassa oleviin pientaloihin. Länsipuolella sijaitsee vaikuttava maisemakokonaisuus, josta Kirkkosalmen ylitse avautuvat näymät kaupungin keskuspuistoon. Eteläpuolella kohoaa keskiaikainen kivikirkko. Paraisilla on pitkät puurakentamisen perinteet, joihin uuden puutaloalueen haluttiin liittyvän.

Suunnitelma

Alue rakentuu tiiviisti ja pienimittakaavaisesti Kirkkosalmen varteen. Suunnitelmassa korostuvat näymät Kirkkosalmelle ja keskuspuistoon sekä eriluon-

teisten kaupunkitilojen hierarkia. Aluetta halkoo asukkaiden yhteinen lähipuisto.

Suunnittelualueen läpi kulkee pihakatumainen koojakatu. Katu- ja raittilat suunniteltiin selvästi rajatuiksi. Alueella on pääosin asuinrakentamista, joskin itäpuolen pienkerrostalojen katutasoon on mahdollista sijoittaa työtiloja tai pienimuotoisia palveluita.

Korttelirakenne avautuu länteen rantabulevardin julkiseen merielämään ja muodostaa muurimaisen selän alueen itäpuolelle sekä puistoakselille. Suurkorttelin sisälle muodostuu raittien rajaamia pienempiä yhteispihapiirejä, joiden rakennukset sijoittuvat tonttien rajoille.

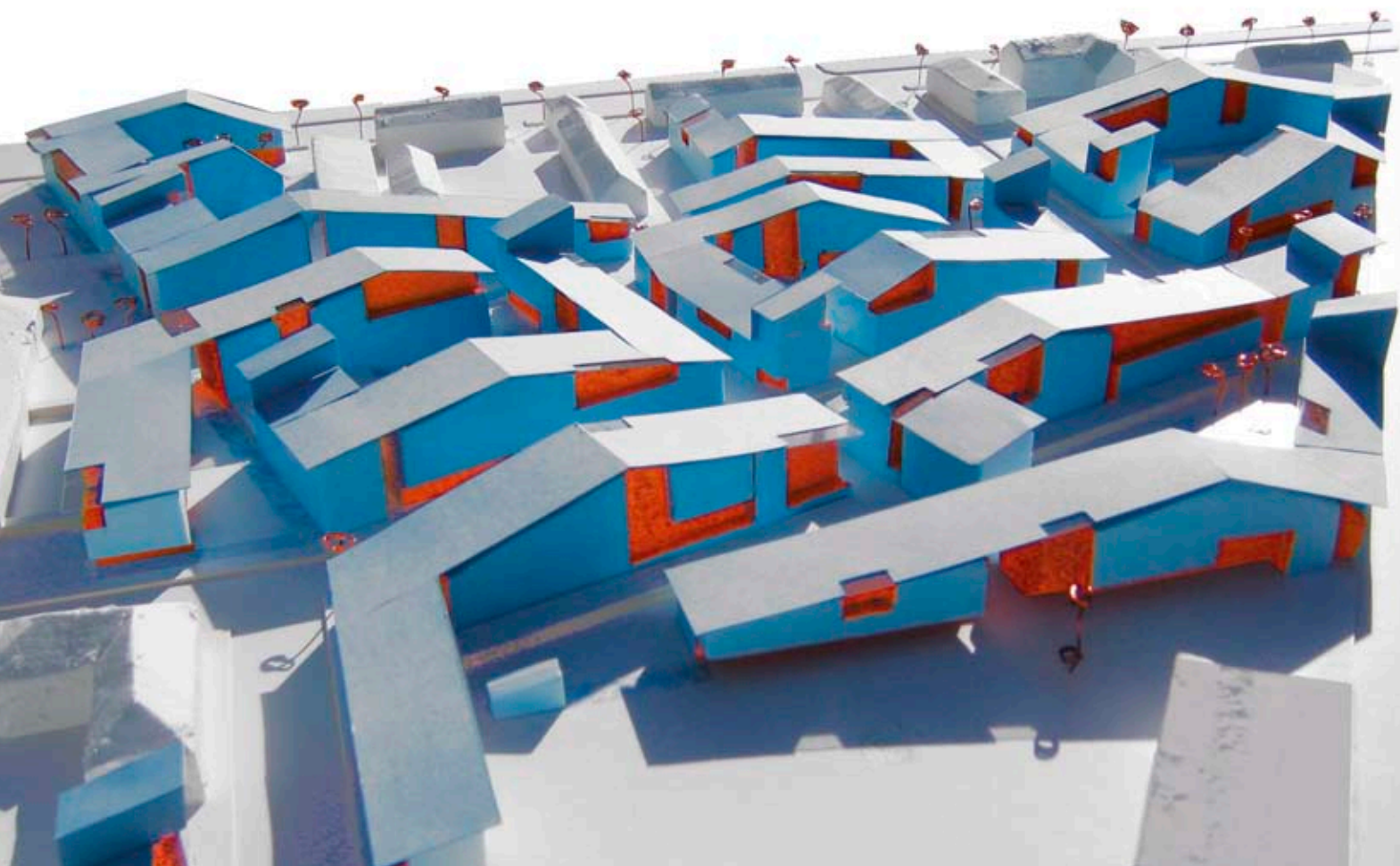
Rakennusmassat ovat kapeita ja selkeän puikkomaisia. Kerrosluku kasvaa rannan 1½-kerroksisista erillispientaloista itäosan 2½-kerroksisiin pienkerrostaloihin. Rakennukset avautuvat pääosin länteen tai etelään sekä omalle pihalle ja terassille.

Viitesuunnitelmassa on n. 112 asuntoa ja kokonaiskerrosala on n. 17 000 m².

Lotte Roberts

Tutkija, arkkitehti SAFA

TURUN LINNAFÄLTIN UUSI PUUKAUPUNKI

1:4000

1:2000

Koulut

Ehdotukselle on ominaista ruutukaavamainen, selkeät pihatilat muodostava umpikorttelirakenne. Ketjumaisesti suunnitellut rakennukset jäntevöittävät suunnitelmaa, jota leimaa rakennusten aaltomainen katomaailma. Katunäkymien päätteitä on korostettu tornimaisilla rakennusosilla. Rakennukset sisäänvedettyine parvekkeineen ja julkisivujen koveruksineen välittävät kaupunkimaisen tunnelman. Lähtöidea, keskiaikainen, rikastilainen kaupunki, näkyy ehdotuksessa onnistuneesti.

Arkkit.yo **Tatu Pärssinen**, OY, valvoja prof.**Aarne Tarumaa**, ohjaaja arkk. **Janne Pihlajaniemi**.

Turun Linnafältin alueelle on valmistunut kolme diplomityötä, yksi kustakin Suomen arkkitehtikoulusta. Suunnittelualue on osa kaupungin ruutukaavakeskustaa ja sijaitsee haasteellisesti Turun linnan ja Aurajoen välittömässä läheisyydessä. Historiallisesti arvokas Kakolanmäen ja Port Arthurin puutalomiljö on lähistöllä. Alue on hyväksytty kaupungin esityksestä yhdeksi puurakentamisen edistämishjelman valtakunnalliseksi pilot -hankkeeksi. Hankkeeseen osallistivat myös Finnlines Oyj, SRV Viitoset Oyj, WoodFocus Oy, valtakunnallinen Puutuotealan osaamiskeskus, Ympäristöministeriö ja Puu-Suomi/ Varsipuu ry.

Tavoitteena oli luonnostella omaleimainen, kaupunkimaisen tiivis, pääosin asuntoja sisältävä puukerrostalomiljö. Rakentamisen tuli niveltä luontevasti olemassa oleviin, pääosin säilytettäviin asuinrakennuksiin sekä

teollisuusrakennuksiin. Asumisen lisäksi alueelle tuli sijoittaa työpaikkoja.

Liikenteen järjestämisessä nykyinen ruutukaavaan perustuva katuverkko oli sitova lähtökohta. Katuverkko suositeltiin ratkaistavaksi verkkomaisena puumaisen rakenteen sijaan. Kevyen liikenteen yhteys alueelta Aurajoen rantaan tuli osoittaa. Autopaikoituksen järjestämisessä suositeltiin puolikellaria pysäköinti- ja muine tiloineen. Pysäköinti sallittiin myös katujen varsilla tai pihakaduilla.

Maankäytön kokonaisratkaisun lisäksi asumisen ja talotyyppien ideointi oli suunnittelun avaintehtävä. Alue, korttelirakenne, koko asuin ympäristö on riippuvainen paikan luomista edellytyksistä. Kaupunkimainen, mutta maanläheinen asuminen avaa uusia mahdollisuuksia asuintilojen jäsentymiselle pohjaratkaisuissa ja kerrosten hyödyntämisessä.

Aarne Tarumaa

Arkkitehti, professori

Ehdotuksen pääpaino on muuntojoustavan, moduulisen rakennusjärjestelmän kehittämisessä. Työ noudattaa ruutukaavan katuverkkoa, mutta poikkeaa rakeisuudeltaan perinteisestä umpikortteliratkaisusta. Pääosa uudisrakennuksista sijoittuu yhdensuuntaisesti, funktionalistisen suunnitteluperiaatteen mukaisesti. Huomionarvoista on rakennusten välisten pihatilojen yksityisyyden sääntely niiden korkeusaseman avulla. Suurkorttelin jakaminen palokujasta muokatun kaupunkipuiston avulla luo mielenkiintoista kaupunkitilaa.

Arkkitehti **Outi Leppänen**, TTY, tarkastaja prof. **Matti Rautiola**

Engelin ruutukaavan katuverkossa Linnafältin alue erottuu omana kokonaisuutenaan. Massat ovat katujen varsilla korkeampia kuin perinteisessä puukaupungissa. Sisäpihoja on jäsennetty rivi-, pari- sekä pihataloilla ja näin muodostettu monimuotoisia pihajoja. Korkein rakennus on sijoitettu Linnankadun varteen tukemaan energialaitoksen viereistä toriaukiota. Viipaletalo jaksottaa suurkorttelin kahtia jakavan pihakadun julkisivua rytmillisesti.

Arkkitehti **Anri Linden**, TKK, valvoja prof. **Trevor Harris**, ohjaaja arkk. **Pekka Heikkinen**

1:4 000

33

PUUTALOALUE UUDENKAUPUNGIN JANHUANNIEMEEN

Ideakilpailu TKK:n ja OY:n
arkkitehtipiskelijoille

Crista Suomalainen, OY

1:10000

Koulut

1:500

1:1000

Uudessakaupungissa, Janhuanniemellä meri on "iha rannas", mikä antoi kiinnostavan lähtökohdan kilpailulle. Armeijalta vapautunut alue sijaitsee kilometrin päässä kaupungin torilta, luonnonkauniilla niemellä. Kilpailun lähtökohdana oli hahmotella alueelle paikallisen puukaupunkiperinteen ja kestävän rakentamisen hengessä 2000-luvun puutalomiljö.

Tehtävässä haettiin toteuttamiskelpoisia ja samalla innovatiivisia ratkaisuja alueen kokonaisilmeeseen sekä pientalomaaiseen asumiseen. Talotyyppien suunnittelussa kiinnitettiin erityistä huomiota asuintilojen luontevaan liittymiseen eriluonteisiin ulkotiloihin ja piha-alueisiin sekä merenrantaan.

Ideakilpailu kuului valtakunnalliseen Moderni puukaupunki -ohjelmaan ja järjestäjinä olivat Uudenkaupungin kaupunki, Woodfocus Oy, Skanska Kodit Oy sekä TKK:n puurakentamisen oppituo- li. Kilpailuun kutsuttiin arkkitehtiopiskelijat Sanna Meriläinen ja Kerttu Kurki TKK:sta sekä Crista Suomalainen Oulun yliopistosta.

Kilpailu vastasi odotuksia ja saimme kolme hienoa, arkkitehtonisesti korkealuokkaista työtä. Kilpailun tulosten perusteella tehty uusi asemakaavaluonnos tulee nähtäville loppuvuodesta. Tavoite on, että alueen rakentaminen alkaa vuonna 2007.

Leena Arvela-Hellén

Kaupunginarkkitehti, arkkitehti SAFA

www.uusikaupunki.fi

Kerttu Kurki, TKK

1:10 000

Sanna Meriläinen, TKK

1:10 000

1:1 000

TIIVISTÄ

Pekka Heikkinen

Vanhan Porvoon suola-aittoja

As.oy Porvoon Jokineito, Arkkitehtitoimisto
Tuomo Siitonen Oy, 2006

Suomalainen haluaa nähdä, mutta ei näkyä. Armeijassa opittu vartiomiehen ohje sopii hyvin periaatteeksi myös tiiviitä ja matalia puutaloalueita suunniteltaessa.

Näkösuojan rakentaminen tiiviissä ympäristössä on helppoa, mutta valoisa asunto, josta aukeaa mielenkiintoisia näkymiä, on paljon vaikeampaa suunnitella. Asuntojen yksityisyyden ja riittävän valoisuuden järjestäminen kerrostaloalueen tehokkuudella rakennettuihin pientaloihin on suunnittelutehtävänä aivan erilainen kuin vastaavan, perinteisen kerrostaloryhmän.

Tiivis rakentaminen vaatii entistä huolellisempaa suunnittelua. Tehokkuudella $e = 0,5^*$ käytännössä koko tontin maa-ala suunnitellaan ja rakennetaan. Perustukset, viemärit, kaapelit ja kanavat vievät yllättävän suuren osan tontista ja lisäksi työmaan tarpeisiin, säilytykseen tai autonosturien liikkumiseen tarvitaan tilaa, mikä tuo uusia haasteita suunnitteluun. Esimerkiksi säilytettävien puiden määrittäminen ja suojaaminen, rakennusten huollon järjestely tai monien muiden yksityiskohtien huomioon ottaminen on tarkkaa työtä.

Rakentamisen tiiviys ei voi olla vaikuttamatta alueen arkkitehtoniseen ilmeeseen. Ympäristöön, jossa asutaan lähellä naapureita, eivät tavanomaiset asuntotyypit sovi. Asuntojen pohjoisseinä voi esimerkiksi olla täysin umpinainen tai valoisuuden vuoksi asunnot ovat usein kapearunkoisia.

Tämä sopiikin hyvin nykyaikaiseen rakentamiseen, jossa energiansäästön vuoksi suositellaan, että vain 10 % talon ikkunoista aukeaa pohjoiseen. "Omakotimaisia kerrostaloja" suunniteltaessa tavoitteena voi pitää Olli Lehtovuoren määritelmää, jonka mukaan omakotitalo on talo, jonka voi kiertää ympäri.

Nykyisellä rakentamistehokkuudella joudutaan tekemään valintoja, joissa talojen etäisyydet joissain kohdin rajoitetaan minimiin, että saataisiin asuntoihin suojaa, näkymiä ja riittävästi valoa tai säästettyä tonttialaa myös yhteiseen pihaan.

Kokemukseni mukaan rakennusten etäisyydet kannattaa pitää pääosin määräysten mukaisesti 8 metrissä, ettei tarvitsisi turvautua osastoituihin rakennusosiin ulkoseinissä. Varastoissa ja autokatoksissa 4 metrin etäisyyttä voi soveltaa RT RakMK 21278 mukaisesti.

Toteutettujen puutaloalueiden kaupunkimaisuus vaihtelee olennaisesti; Friisilän Aurinkorinteen alueen tehokkuus on 0,25 ja Porvoon Länsirannan 0,5 (PUU 3-04). Kumpakin pidetään tiiviinä alueena, vaikka suunnittelutehtävä on ollut aivan erilainen.

Korttelitehokkuus 0,4 on vielä suhteellisen helppo toteuttaa rivitalomaisiin keinoin, mutta 0,5 tehokkuuden toteuttaminen 2–3 kerroksisilla rakennuksilla johtaa automaattisesti uudenlaiseen ympäristöön.

Suurin osa meistä pitää uusia kaupunkimaisia puutaloalueita liian ahtaina, sillä rivitalomainen ympäristö on vahvana mielikuvana alueita arvioitaessa. Lähtökohdaksi pitääkin ottaa, että tiivis ja matala asuin ympäristö on jostain uutta, mitä ei aiemmin olla nähty.

Tekniikka ja talous -lehdessä kirjoitettiin, ettei tiivis ja matala kelpaa kaikille. Se on tietenkin totta, sillä rakentamistapahan on vaihtoehto raskaan kerrostalomaisen ja väljän pientaloasumisen väliin. Mielestäni jokainen uusi ratkaisu tulisi ottaa innolla vastaan, sillä suomalaista asuinalueen kehitystä ei voi ainakaan vaihtoehtojen runsaudesta kehua. Siteeraan uudelleen kaupunkisuunnittelun professoria Trev Harrisia, jonka mukaan asuntoalueet pitää rakentaa "erilaisilla" (PUU 3-04)

Ketään ei pakoteta asumaan tiiviillä ja matalalla pientaloalueella, mutta Jarkko Salovaara tekemän asukastutkimuksen mukaan asuminen on mahdollista hiukan tiiviimmässäkin ympäristössä.

Markku Hedman taas esittelee Europan 8 -kilpailun suomalaisten kohdealueiden tuloksia. Ehdotusten toivoisi toteutuvan – vai onko suomalainen liian konservatiivinen kilpailun raikaille ideoille, kun ikivanha tiivis ja matalakin tuntuu olevan liian radikaali vaihtoehto.

* tehokkuus e = kokonaisalan suhde tontin pinta-alaan
http://www.ymparisto.fi/tiivis_ja_matala

KAUPUNKIMAISEN ASUMISEN VISIOISSA YHDISTYVÄT TRADITIO JA TULEVAISUUS

European 8 -kilpailun satoa

Markku Hedman

Nuorille arkkitehteille suunnatun European 8 -kilpailun teema oli "Eurooppalainen kaupunki". Tavoitteena oli innovatiivisten arkkitehtonisten ratkaisujen sekä toteuttamisstrategioiden etsiminen. Suomessa uutta eurooppalaista kaupunkia haettiin Lahdessa, Kuopiossa sekä Kemissä.

Kilpailutehtäville oli tyypillistä lähestymistapa, jossa kaupunki- ja rakennussuunnittelu yhdistyvät luontevaksi kokonaisuudeksi. Tehtävänannoissa haettiin ratkaisuja ajankohtaisiin ongelmiin; kulttuurisen globalisaation tuottamaan arkkitehtuurin samankaltaisuuteen, yksilöllisyyttä korostavan elämäntavan juurettomuuteen sekä kaupunkien täydennysrakentamisen edellyttämään asuinrakennusten typologian uudistamiseen.

Lahden Karisto: **Petri Saarelainen** ja **Teemu Seppänen** (vas), **Markku Hedman** (oik).

Lahti – paikan identiteetti lähtökohtana

Lahden Kariston tehtävänä oli suunnitella puisten pien- talokorttelien kokonaisuus kanavien ympäröimälle Perhossaarelle.

Petri Saarelaisen ja Teemu Seppäsen ehdotus "Porosity" perustuu shakkilautamaiseen sommitelmaan, jossa tummaksi tervatut erillistalot vuorottelevat piha-alueiden sekä puutarhojen ja toritilojen kanssa. Vinottain avautuvat näkymät luovat kaupunkirakenteesta avoimuutta samalla kun ulkokehälle sijoittuvat asuintalot, venevajat ja saunarakennukset mahdollistavat asukkaille suoran kontaktin veteen.

Innoituksena on suomalaisen puukaupungin tilallinen monimuotoisuus, julkisuusasteen hierarkkisuus sekä lämmin materiaalisuus. Lopputuloksena ei ole ro-

manttinen historismi tai puukaupungin rekonstruktio vaan onnistunutta kriittistä regionalismia, jossa paikan identiteettiä vahvistetaan alueen erityispiirteiden huomioimisella ja alueelle luontaisten materiaalien käytöllä.

Ehdotukseni "Butterfly in forest" pohjautuu paikan ainutlaatuisuudelle. Perhossaari näyttäytyy suoraan vedestä ylös nousevana, puisena linnana, jonka muotoa torin, uimarannan ja venesataman kohdilla sijaitsevat aukot rytmittävät. Asunnot on sijoitettu saaren rantaviivasta kaarevat muotonsa saavaan rakennusmuuriin.

Muurin sisälle kätkeytyy metsäinen virkistysalue, johon leikkialueet, viljelypalstat ja yhteistilat sijoittuvat. Pienilmastollisesti suojattu "puolen hehtaarin metsä" avautuu vesialueisiin talomuurin aukkojen sekä asuntojen terassipihojen kautta.

Asuminen sijoittuu veden ja metsän, avoimen ja suljetun sekä yksityisen ja julkisen väliselle rajalle. Tiiviystä huolimatta asunnoista on esteettömät näkymät aurinkoihin ilmansuuntiin, ympäröivään kanavaan ja alueen keskellä sijaitsevaan metsään.

Kuopio – asumisen yhteisöllisyys tavoitteena

Kuopion kohde on osa saaristokaupunkihanketta, jonka tavoitteena on helmimäisen kaupunkirakenteen toteuttaminen keskustan eteläpuolelle. Järvenrannalla sijaitseva männikköinen rinne tarjosi luonnonläheisen lähtökohdan kilpailulle, jossa järjestäjät toivoivat alueen ominaispiirteiden huomioimisen ohella sosiaalisia kontakteja tukevia ratkaisuja.

Vincenzo Ferraran, Guido Musanten ja Marco Domencio Giorgion lähtökohtana on kahdesta silmukasta muodostuva, asumista ympäröivä kehätie ja sen sisäpuolelle jäävä autoton alue. Ensisijaisena tavoitteena on yhteisöllisyyden voimistaminen. Tiivistä yhteispihaa ympäröiviin asuinrakennuksiin liittyy yhteiskäytössä olevia tiloja.

Rakennukset kytkeytyvät puistoon, jota reunustaa kyläkeskukselle johtava, katettu jalankulkutie. Talojen harmaaksi patinoituvat, puiset julkisivut ja pehmeästi kaartuvat muodot tuovat mieleen perinteisen suomalaisen umpipihaan. Ratkaisu huokuu turvallisuutta, yhteenkuuluvuutta ja ihmisläheisyyttä.

Klaus Rothhahn ja Jan Foerster hahmottelevat luontoon vapaasti sijoittuvan "metsäkorttelin" typologiaa. Viisikerroksiset, puuverhotut rakennukset rajaavat urbaanin sisäpihaan, johon asuntoihin liittyvät työpaja-, toimisto- ja myymälätilat avautuvat. Tilallista ja toiminnallista moniulotteisuutta täydentävät eri kerroksissa sijaitsevat yhteistilat, jotka lomittuvat julkisten kulkuväylien ja asuntojen ulkotilojen kanssa.

Korttelien vastakohtana on koskematon luonto. Samankaltaisina toistuvat korttelit voisivat veden päälle,

hiekkaiselle rannalle, kivikkoalueelle, kukkulalle ja metsäiseen notkelmaan rakennettuina tuottaa ainutkertaista ympäristöä.

Kuopion saaristokaupunki: **Vincenzo Ferrara, Guido Musante ja Marco Domenico Giorgio** (vas) **Jan Rothhahn ja Jan Foerster** (oik).

Kemi – asumisen urbaania typologiaa uudistamassa

Kemin Möllärinrannalle suunniteltiin keskustan ruutukaava-alueeseen liittyvä, merellinen kaupunginosa. Asumisen lisäksi alueelle tuli sijoittaa keskusta-alueita palvelevia toimintoja ja vapaa-ajan palveluita. Erityisen haasteen tarjosi urbaanin kaupunkirakentamisen ideointi sekä merellisen tunnelman hyödyntäminen.

Janne Kangasvierin ja Timo Ahosen ehdotus jatkaa ruutukaava-alueita ja hakee muotonsa alueen historialta. Reitti kaupunginosia yhdistävältä esplanadilta rantaa pitkin kulkevalle bulevardille sekä edelleen pihakadun ja sisäpihan kautta talojonoa yhdistävälle luhtikäytävälle on esimerkki eläytyvästä kaupunkisuunnittelusta.

Näennäisen helppo kaavaratkaisu on jalostettu paikkaan sovitun, yhteen porrashuoneeseen perustuvan talojonon kehittelyllä. Luhtikäytävän varrella polveilevista asunnoista aukeaa näkymä merelle.

Enrico Garbinin ja Mauro Piantellin ehdotus perustuu keskustan rakentamista kontrastoiviin torneihin, joiden paikat on valittu puustoa säilyttäen. Kanavien rytmittävä puisto liittyy ympäröiviin viheralueisiin ja ruutukaa- vakeskustaa rajaavaan rantabulevardiin.

Tornitalon lähtökohtana on yllättävästi omakotitalo. Jokainen kerros muodostaa oman "tontin", johon asuka- kan toiveasunto voidaan toteuttaa.

Traditio ja tulevaisuus

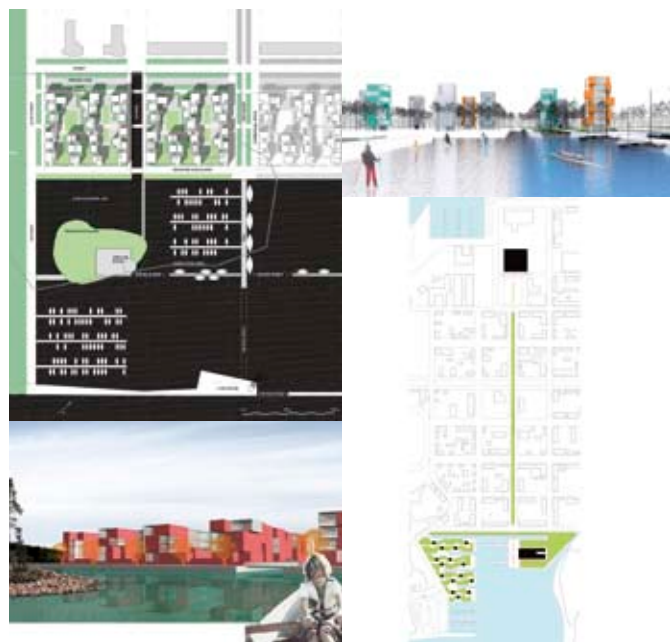
Europan 8 -kilpailussa oli mukana 19 maata, 74 eri kohdetta ja yli 1600 työryhmää. Suomalaisiin kohteisiin jätettiin 86 ehdotusta, joista 73 tuli ulkomailta. Kilpailun tavoitteiden mukaisesti paikan identiteetti, asumisen yhteisöllisyys sekä tiiviiseen kaupunkirakentamiseen soveltuvien talotyyppien kehittäminen nousivat ehdotuksissa esille.

Kansainvälisyys on tärkeä syy kaupunkien ja rakennuttajien kiinnostukselle Europan -kilpailuun, jossa ehdotuksilta toivotaan ennakkoluulotonta näkemystä kaavoitukseen ja asuntosuunnitteluun. Uusien ratkaisujen etsiminen ei kuitenkaan saa johtaa kulttuurisen tradition tai paikallisten olosuhteiden merkityksen sivuuttamiseen. Vastuuntuntoinen arkkitehtuuri on aina paikalliseen perinteeseen sitoutunutta.

Ilahduttavan monessa ehdotuksessa pyritään ekologisesti kestäväan ja yhteisöllisesti vastuulliseen ympäristöön. Uutta luova ajattelu on niissä yhdistynyt kestäviksi osoittautuneiden ratkaisumallien kanssa, mikä korostaa historialliset juurensa ymmärtävän ja avoimin mielin eteenpäin suuntautuneen arkkitehtuurin merkitystä.

Europan -kilpailun tavoitteena on tuottaa toteutettuja kohteita. Toivottavasti edes osa näistä ihmisläheistä ja innovatiivisista projekteista rakennetaan. Silloin oraallaan olevat ajatukset saavat mahdollisuuden kasvaa täyteen mittaansa.

www.europan.fi

Kemin Möllärinranta: **Jaakko Kangasvieri ja Timo Ahonen** (vas), **Enrico Garbin ja Marco Piantelli** (oik).

Uudet puutaloalueet asukkaiden silmin

Jarkko Salovaara

Asukaskyselytutkimuksessa ”Uudet kaupunkimaiset pientaloalueet asukkaiden kokemana, Viihtyisyyttä, arkkitehtuuria ja kehitysmahdollisuuksia” selvitettiin asukkaiden kokemuksia viidellä 2000-luvun vaihteessa valmistuneella pientaloalueella. Tarkastellut miljöökonaisuudet edustavat modernia puuarkkitehtuuria ja ne on toteutettu tuottajamuotoisena aluerakentamisena.

Tutkimuksen toteutustapa ja tavoitteet

Kysely toteutettiin postikyselynä yhteensä 182 omistusasuntoon. 56 % vastasi ja suurin osa vastanneista oli uudelle alueelle kerrostaloasunnosta muuttaneita lapsiperheitä.

Kyselyn alueet sijaitsevat Espoon Friisilässä, Nöykkiössä ja Vanttilassa sekä Porvoon Länsirannalla ja Kirkkonummen Sundsbergissä. Alueiden korttelitehokuus on Friisilässä 0,25 ja Vanttilassa 0,45. Alueiden talotyytit vaihtelevat yksikerroksisista erillistaloista kaksikerroksisiin pienkerrostaloihin.

Tutkimuksen tavoitteina oli muodostaa kokonaiskuva asumistyytyväisyydestä kaupunkimaisilla pientaloalueilla sekä selvittää pientalomaisten ja muiden asumismuotojen eroavuuksia. Asukkailta kysyttiin myös millaisiin asumisratkaisuihin he pääsivät vaikuttamaan ja mihin he olisivat halunneet vaikuttaa. Lisäksi tarkasteltiin mahdollisuuksia alueiden laadun ja asukaslähtöisyyden parantamiseen sekä puun käytön merkitystä asuinalueiden asukkaille.

Asukkaat tyytyväisiä alueisiin ja asuntoihin

97 % vastaajista oli vähintään melko tyytyväisiä alueeseensa. Alueet koettiin hyvin ympäristöönsä sopiviksi, rauhallisiksi ja ihmisläheisiksi. Moderni puuarkkitehtuuri ja aluerakentamisella saavutettu yhtenäinen yleisilme arvioitiin erittäin hyväksi aiempiin asuinpaikkoihin verrattuna. Liikenne- ja pysäköintijärjestelyt arvioitiin hyviksi tai keskiverroiksi. Lisäksi tiiviin rakentamisen koettiin lisäävän turvallisuuden tunnetta.

Sundsbergin alueen talorivejä, Kirkkonummi

98 % vastaajista oli vähintään melko tyytyväisiä asuntoonsa. Asuntojen parhaat ominaisuudet olivat valoisuus, koko sekä huoneratkaisut. Häiritseviä ääniä asunnoissa kuultiin vain vähän. Pihojen koko, piharakenteiden esteettisyys ja mahdollisuus vapaa-ajanviettoon pihalla koettiin hyviksi. Pihojen yksityisyyteen toivottiin parannusta.

Puuta ja puuarkkitehtuuria arvostetaan

Puuarkkitehtuuri oli merkittävimpiä tekijöitä asunnon valinnassa. Puuta pidetään asuinympäristöihin parhaiten sopivana materiaalina. Nämä arviot perustunevat puun miellyttäviksi koettaviin ominaisuuksiin, rakentamisperinteeseemme sekä luontoarvostuksiin.

Puun käytön koettiin lisäävän erityisesti asunnon miellyttävyyttä, ympäristöystävällisyyttä ja terveellisyyttä. Puutaloasuntoa pidettiin hyvänä investointina, ts. sen koetaan vähintäänkin säilyttävän arvonsa. Toisaalta asuntojen hinta-laatusuhde koettiin hyväksi asunomarkkinoiden keskimääräiseen tasoon verrattuna.

Tyytyväisyys puun käyttöön oli korkein Porvoon Länsirannalla. Alue nähtiin vanhan puukaupunkiperinteen jatkumona, mihin vaikuttanee Porvoon vahva identiteetti puukaupunkina. Tutkimus osoitti puun sopivan nykyaikaiseen kaupunkirakentamiseen myös vähemmän puuperinteitä omaavilla paikkakunnilla.

Kaupunkimaiset pientaloalueet vastaavat asumistoiveita

98 % kyselyyn vastaajista koki kaupunkimaisella pientaloalueella asumisen kerrostaloalueella asumista viihtyisämmäksi ja 80 % piti nykyistä asuinalueitaan aikaisempaa parempana, mikä osoittaa alueiden vastaavan asumisbarometrien pientaloasumistoiveisiin.

Asukkaiden mielestä kaupunkimaisen pientaloalueen merkittävimmät, kerrostaloalueesta erottavat, tekijät ovat viihtyisyys kokonaisuutena, oma piha, turvallisuus sekä parempi yksityisyys. Alueilla, joiden infrastruktuuri oli vielä rakenteilla, osa vastaajista koki palveluiden

Nöykkiön Kotiportintien pihamiljö, Espoo

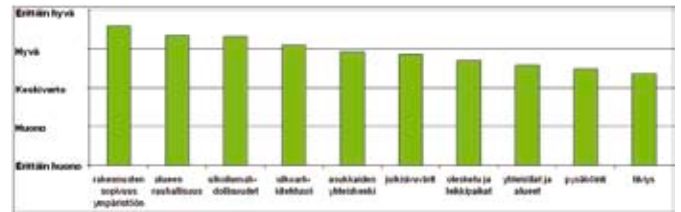

sijainnin ja joukkoliikenneyhteydet aiempaa asuinalueen heikompana. Perinteiseen omakotitaloasumiseen verrattuna etuja olivat keskeisempi sijainti, asumisen helppous ja yhteisöllisyys.

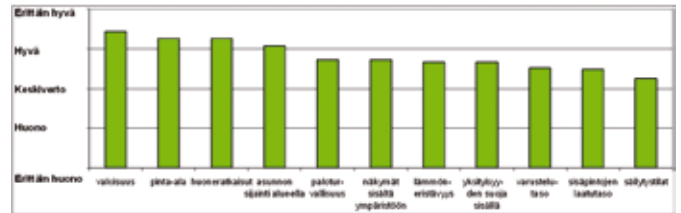
Tuottajamuotoisen pientalorakentamisen merkittävä kehittämismahdollisuus on lisätä asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia asuntojen ja alueiden ominaisuuksiin. Vain puolet kyselyyn vastaajista koki päässeensä vaikuttamaan asuntonsa sisätilojen ratkaisuihin. Friisilän alue, jossa asukkaat pääsivät vaikuttamaan myös mm. piharatkaisuihin ja talonsa ulkoarkkitehtuuriin, oli tästä poikkeus.

Pienilläkin valinnaisilla asumisratkaisulla lisätään huomattavasti kodin yksilöllisyyden tuntua. Valinnaisuutta voitaisiin asukasnäkemyksen perusteella tarjota julkisivuväreihin ja täydentäviin rakenteisiin. Pihan osalta valinnaisia voisivat olla terassit, varastot, aidat, istutukset ja muut piharakenteet. Asunnon sisätiloissa näitä voisivat olla erilaiset huone- ja sisustusratkaisut, vapaavalintaiset huonetilat esim. harrastekäyttöön sekä talotekniset ratkaisut. Osallistuvaa suunnittelua voitaisiin lisätä myös kaava-suunnittelussa tarjoamalla ihmisille erilaisia osallistumistapoja.

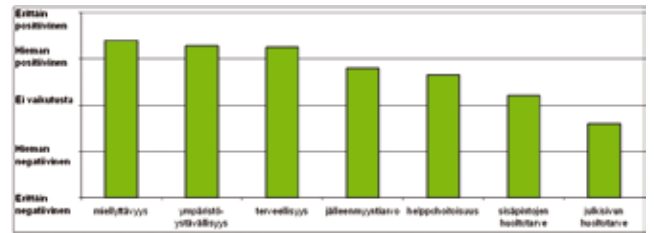
Mainittuihin ratkaisuihin liittyy lukemattomasti asumisen pehmeitä arvoja, joista olisi löydettävissä myös merkittäviä liiketoiminnallisia mahdollisuuksia. Kaiken lähtökohdaksi on kuluttajien tarpeiden ymmärtäminen ja heidän mielipiteidensä arvostaminen.

Arviot viiden alueen viihtyisyyden eri tekijöistä.

Arviot asuntojen viihtyisyyden eri tekijöistä.

Millainen merkitys puumateriaalien käytöllä on asunnon eri ominaisuuksiin

Tutkimus toteutettiin TKK:n puutekniikan-, rakennustekniikan- ja arkkitehtiosaston muodostaman PRA -klusterin yhteisprojektina. Tutkimus kokonaisuutena on saatavissa: wood.tkk.fi/julkaisut

Hyvän kodin ominaisuudet!

Hengittävä ✂

Turvallinen ✂

Ammattilaisen eristämä ✂

Hyvä lämmöneristyskyky ✂

EKOASUMISTA MAAILMALLA

Sustainable Living – 25 international examples

Dominique Gauzin-Müller

Birkhäuser 2006

159 s.

ISBN 13:978-3-7643-7467-9

ISBN 10: 3-7643-7467-5.

Arkkitehti Dominique Gauzin-Müller on toimittanut uuden, korkeatasoisen arkkitehtuuriteoksen "Sustainable living". Tekijä tunnetaan eko- ja puuarkkitehtuuria käsittelevistä kirjoistaan, joista uusimmassa hän esittelee esimerkkikohteiden avulla ekologista näkökulmaa pien- ja talorakentamiseen.

Kirja osoittaa havainnollisesti ekologisen asumisen monisäikeisyyden. Kun esiteltäviä kohteita on viideltä mantereelta ja 18 eri maasta, ovat ratkaisut hyvin erilaisia. Teoksen keskeinen anti onkin kestävän kehityksen näkökulman avartaminen.

Tiiviissä johdanto-osassa kirjoittaja esittelee ekologisen asumisen kansainvälisiä trendejä, alueellisia erityispiirteitä ja antaa myös listan kriteereistä, joilla ekologinen asunto pitäisi suunnitella. Esiin tulevat myös eri maiden kestäväan rakentamiseen tähtäävät normistot, joita on jo varsinkin Euroopassa laajalti käytössä.

Kirjan materiaali on monitahoista, ja toisiaan täydentävät esimerkkikohteet ovat kaikki omalla tavallaan kiehtovia. Puu on paljon esillä ainoana uusiutuvana rakennusmateriaalina, mutta alueilla, joilla ei puuta ole saatavissa, ovat rakenteet muista materiaaleista. Rakennusaineisiin, ympäristötekijöihin ja sisäilman laa-

SEPA-ratkaisuja rakentajille

Palveluksessasi Suomen johtava naulalevyrakenteisten kattoristikoiden valmistaja ja yksi alan suurimmista Euroopassa. Koko toimintamme ajan keskeisinä ajatuksina ovat olleet luotettavuus valmistuksessa ja toimitusajassa,

laatu sekä määrätietoinen kehitystyö tuotteiden, toimintojen ja tuotantomenetelmien osalta. Tuotantomme kuuluvat myös mansardikattorjärjestelmät, siltamuotit, runkokehät, PI-palkit, kevytlaatat ja puubetoniliittolaatat.

Uutta SEPALTA!
Sepa Oy:lle maailman nykyaikaisin kattoristikkotehdas

Uuden tehtaan kapasiteetti on noin 200 000 kattoristikkoa vuodessa ja tuotantotilaa on 3000 m², joten nykyiset tuotantotilat ja kapasiteetti kaksinkertaistuvat.

Sepa Oy:n tehdashallin rakentamisessa sekä koneiden ja laitteiden suunnittelussa ja hankinnassa on otettu huomioon erityisesti materiaalivirtojen automatisointi, koneiden ja laitteiden tehokkuus, automaatioaste, raaka-ainemenekin optimointi, työergonomia ja -turvallisuus sekä työympäristön puhtaus ja viihtyisyys.

Sepa Oy

Vesannontie, 72600 Keitele, puh. 020 762 8700, faksi 020 762 8750, sepa@sepa.fi

Yrittäjätie 12, 06450 Porvoo, puh. 020 762 8770, faksi 020 762 8771, sepa.porvoo@sepa.fi

Erityisesti puukerrostaloihin

- Pitkät jännevälit, vähemmän kantavia rakenteita.
- Kevyt, äänetön ja paloturvallinen.
- Taipumaton ja liikkumaton rakenne, sopii myös kosteisiin tiloihin.
- LVIS-asennusten vaakavedot sopivat hyvin välipohjan ristikkorakenteeseen, ei alaslaskettuja kattoja.
- Paloluokka REI60.
- Ilman uivaa pintarakennetta
- ilmastoineneneristävyyys $R_w \geq 55$ dB
- askeläänitaso $L_{n,w} \leq 53$ dB
- Ympäristöministeriön tyyppihyväksyntäpäätökset
- DNO: 70/6221/2000 ja DNO: 71/6221/2000

SEPA-kattoristikot

SEPA-kattoristikot ovat mittatarkkoja, materiaalia säästäviä ja näin ollen helppoja ja nopeita asentaa paikoilleen. Valmistus tapahtuu korkealaatuisesta koneellisesti lujuslajitellusta puutavaraa.

Valmistamme kattoristikoita niin omakotitaloihin, kuin suurempiinkin kohteisiin.

Kattoristikoita valmistetaan yhdeksää erilaista perustyyppiä. Jokainen ristikko suunnitellaan ja valmistetaan yksilöllisesti asiakkaan antamien tietojen pohjalta. Tuotevalikoimastamme löytyy myös runsaasti lisää huonetilaa antavia mansardikattorratkaisuja, sekä SEPA R30-paloristikko (VTT:n lausunto NRO RTE 585/04).

Kantavia ratkaisuja www.sepa.fi

tuun liittyviä kysymyksiä käydään läpi terveellisen rakentamisen asiantuntijan haastattelussa.

Kirjoittajalla on laaja näkemys kohdevalintojensa perusteena. Ruohonjuuritason kokeilevia kohteita on vain muutamia ja useimmat esimerkit ovat varakkaiden ihmisten koteja tai vapaa-ajan asuntoja. Tekijä toteaa, että ekologisessa asumisessa on tilaa erilaisille näkemyksille, mutta monen kohteen yhteydessä voi hyvällä syyllä kysyä, onko näin suuren tai teknisesti monimutkaisen talon rakentaminen ylipäänsä ekologista.

Niille, jotka eivät ehdi tai jaksaa syventyä kestävän kehityksen kysymyksiin, kirja on hyvä ekologisen pienta-

lorakentamisen tietopaketti. Se sisältää vastuullista pohdintaa ekologisesta jalanjäljestä ja rakentamisen keskeisistä ratkaisuksista, jotka tehdään muilla kuin tavanomaisilla teknis-esteettisillä kriteereillä.

Teoksessa on hyvä kiteytys kysymyksistä, jotka on käytävä läpi, jos haluaa painottaa kestävän kehityksen konsepteja suunnitelmissaan. Kirjan esimerkit muistuttavat, että ekologisilla perusteilla syntyy hyvää, aikaa kestävä ja pohdittua arkkitehtuuria.

Yrjö Suonto
Arkkitehti SAFA

43

osmo®
...color

OSMO Hardwax Oil

- A clear, satin matte floor finish for wood and cork floors, also suitable for furniture, wood trim, cabinets and unglazed tile such as terra cotta
- Rich in natural vegetable oils and waxes
- Excellent durability and renewability
- Because it is microporous, Hardwax Oil works well in rooms with high humidity, such as kitchens
- Meets German standards for resistance to stains from wine, cola, coffee, tea, fruit juice and beer

Further information:

Finland: Sarbon Woodwise Oy
p +358 19 729 381
f +358 19 729 385

Denmark
p + 45 98 34 1906
f + 45 98 34 2606

Norway
p +47 63 97 6062
f +47 63 97 4703

Sweden: Welin & Co
p + 46 8 54410440
f + 46 8 54410459

Suomeen ensimmäistä kertaa tutustuva huomaa helposti kaksi asiaa: maa on kylmä ja täynnä metsää, joka kasvaa enemmän puuta kuin ehdimme käyttää. Mikä mahtaisikaan olla kestävä ja kehittämisen arvoinen rakennustapa Suomessa?

Wood Focus Oy:n uusi julkaisu, ”Energiaa säästävä pientalo” kuvaa selkeästi ja käytännöllisesti matalaenergiarakentamisen keskeiset periaatteet sekä esittää vaihtoehtoisia, avoimeen puurakennusjärjestelmään perustuvia matalaenergiarakenteita.

Aihepiirin tärkeimmät termit määritellään ymmärrettävästi ja havainnollisesti. Ohjeeseen sisältyy myös esimerkinomainen kustannusvertailu, jossa matalaenergiapuutalon osoitetaan maksavan paremman lämmöneristysten lisäkustannukset takaisin alle kymmenessä vuodessa.

Matalaenergiarakennuksessa lämmitysenergian tarve puolittuu verrattuna määräysten minimitason mukaiseen rakennukseen. Säästö voidaan toteuttaa yleisesti käytössä olevilla ratkaisulla ja vain muutaman prosentin lisäkustannuksin. Onkin omituista, että määräysten vähimmäisvaatimuksesta tulee niin usein rakentamisessa yleinen käytäntö.

Arkkitehtuurin ja rakennuksen energiatalouden välistä riippuvuutta tarkastellaan vain suppeasti, mikä johtune siitä, että pyrkimys energiatehokkuuteen ei opaan mukaan juurikaan rajoita arkkitehtonista muotoa. Toisessa yhteydessä on kuitenkin todettu mm. rakennuspaikan ja rakennuksen suuntauksen suuri merkitys energiataloudelle. Omakotirakentamisen yleisohjeetkin mainitsevat ikkunoiden suuntaamisen merkityksen, jossa nyrkkisääntönä on pidetty, että ainakin puolet koko ikkunapinta-alasta tulisi suunnata etelään. Ehkä energiatehokkuuteen pyrittäessä olisi syytä myös arvioida rakennuksen pohjapinta-alan ja ulkovaipan pinta-alan suhdetta.

Muutama keskeinen tavoite yhdistää oppaan esittämiä rakenneratkaisuja; korostetaan rakenteiden ilmanpitävyyttä sekä minimoidaan ulkovaipan kohdat, joissa tuulensuojan ja ilmansulun välissä on vain puuta. Toisaalta liiallista monimutkaisuutta pyritään välttämään ja avoimen puurakennusjärjestelmän keskeiset periaatteet säilytetään kaikissa ratkaisuissa. Ulkoseinärakenteissa on siis yksinkertainen pystyrunko, joka on rakennettavissa väli- tai alapohjan päällä mitallistetusta puutavarasta.

Avoimen puurakennusjärjestelmän kehitystyöllä on luotu merkittävä, valmistajakohtaisista ratkaisuista riippumaton standardi, jonka merkitys vahvistuu tämänkaltaisen kehitystyön myötä. Selkeä ja havainnollinen opas antaa verrokkiratkaisut myös niille, jotka toteuttavat matalaenergiataloaan talotehtaan ratkaisuilla, mikä voi käytännössä olla työn takana. Talotehtaat mainostavat

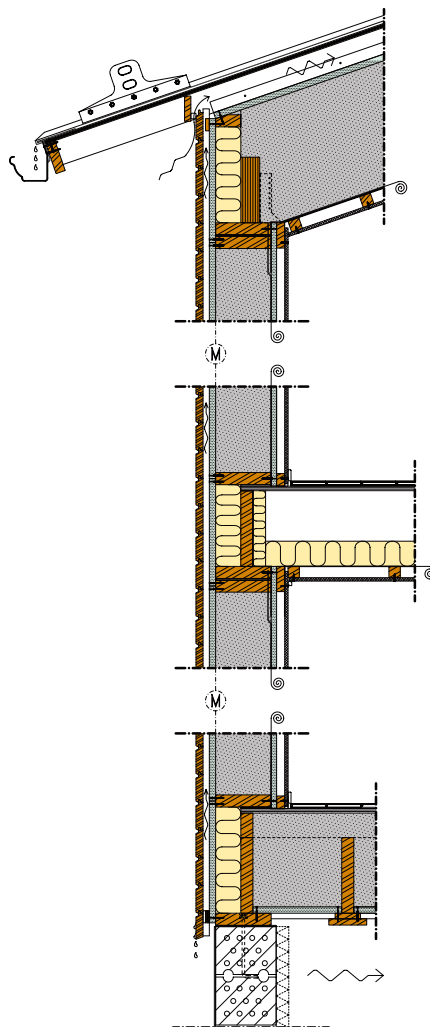
surutta ”matalaenergiamallejaan”, mutta kokemuksen mukaan tarjouskyselyssä vain yksi seitsemästä pystyi tarjoamaan riittävän eristystason.

Matalaenergiarakentaminen on pohjimmiltaan optimointia. Eristekerrosta lisättäessä kokonaiskustannukset eivät nouse samassa suhteessa energiatehokkuuden parantamistoimenpiteistä saadun hyödyn kanssa.

On ilmeistä, että kiinnostus ohjeen mukaisiin ratkaisuihin kasvaa. Energiatodistus ja energiatehokkuutta kuvaava tunnuskirjain tekevät näkyväksi rakennuksen lämmöneristystason ja vaikuttavat suoraan rakennuksen arvoon.

Matalaenergiarakentamisen suunnitteluohje osoittaa puurungon erinomaisuuden energiatehokkaassa rakentamisessa: eristävyttä voidaan parantaa juuri sen verran kuin kussakin tapauksessa järkeväksi katsotaan, edullisesti ja yksittäisten runkorakennustuotteiden mitoituksista riippumattomasti.

Kimmo Lylykangas

Arkkitehti Lauri Louekari on väitöskirjassaan tarttunut monumentaaliseen aiheeseen. "Metsän arkkitehtuuri" virittää kansallisen mittakaavan odotuksia.

Väitöskirjassa on kolme osaa, jotka muodostavat kukin itsenäisen kokonaisuutensa. Tutkimuskysymykseksen Louekari asettaa metsän tila- ja muotorakenteen sekä arkkitehtonisen tilan ja muodon suhteen. Aihetta hän käsittelee monitieteellisesti ja pohtii, kuinka arkkitehti voi tulkita tätä suhdetta suunnittelutyössään.

Ensimmäisessä osassa, "Metsän biologia ja tilarakenne", Louekari tarkastelee pohjoisen metsän tilarakennetta sekä toiminnallisia ominaisuuksia ja vertaa niitä sademetsään lähteenään Timo Kuuluvaisen tutkimus "Trooppisen sademetsän arkkitehtuuri" (Joensuun yliopisto 1988).

Hän kuvaa metsätyyppiemme tilalliset luonteet ja määrittelee osuvasti kolme metsän arkkityyppiä: "tempelimäinen männikkö", "kryptan kaltainen kuusikko" ja "katedraalimainen koivikko". Louekari osoittaa myös, miten soiden ojitus, metsittyminen, avohakkuut ja metsätieverkoston rakentaminen ovat muuttaneet metsien tilallista luonnetta 1950-luvun jälkeen.

Louekarin mukaan metsä on virtaava ja asteittain kehittyvä tila. "Metsän läpi kuljettaessa on reitillä tiettyjä kohokohtia, tilajatkumon lakipisteitä, joissa paikan olemus pelkistyy ja dramatisoituu. Näiden tilarakenteen ääripisteiden kuvaaminen on tapa, jolla inhimillinen havaitseminen toimii", hän kirjoittaa.

Toinen osa, "Mielen metsä", tarkastelee luonnon ja arkkitehtuurin välistä suhdetta lähtökohtanaan havainnon muodostuminen ja tulkinta. Kuinka kulttuurin konventiot suuntaavat tapaamme nähdä ja kohdella luontoa? Minkälaisen metsän koemme kauniiksi?

"Modernin elämämme tiloja koskevat pitkälle samat ideaalipaikan tavoitteet, jotka voimme herkällä havainnoinnilla löytää myös luonnossa liikkeessämme", Louekari kirjoittaa. Hän osoittaa metsän kulttuurisia merkityksiä kirjallisuuden kautta ja tarkastelee yksityiskohtaisesti kahta teosta; Henry Thoreau'n "Elämää metsässä" ja Aleksis Kiven "Seitsemän veljestä".

"Mielen metsä" kuvaa myös eri kulttuurien metsämyyttejä. "Metsä voidaan nähdä uskonnollisuuden ja kansanperinteen kautta tai taiteen ylevöittämänä", Louekari tiivistää.

Kolmannessa osassa, "Metsä ja arkkitehtuuri", Louekari analysoi metsän ilmenemistä suurten suomalaisarkkitehtien tilakäsityksessä. Tarkasteluun on valittu akateemikot Alvar Aalto, Reima Pietilä ja Juha Leiviskä.

Osan keskeisin sisältö on topologisten relaatioiden merkityksen osoittaminen arkkitehtuurikokemuksessa. Louekarin mukaan nämä ovat paikan tilallisia suhteita, joiden kautta voimme ymmärtää ja kuvata arkkitehtuu-

ritilojen perusluonnetta. Kolmannen osan loppuun hän on valinnut kansainvälisesti tunnettuja arkkitehtuuri-kohteita, joiden luontosuhdetta hän analysoi.

Tarkastelun laajentaminen oman kulttuurialueemme ulkopuolelle, maailmankirjallisuuteen ja -arkkitehtuuriin hieman yllättää. Kasvaako Thoreau'n metsässä yhtään meille tutunnäköistä puuta? Louekarin valinta on tarkastella kulttuurin suodattamaa luontokokemusta yleisinhimillisenä ilmiönä sekä arkkitehtuurin ja luonnon suhdetta yleisellä tasolla – sen sijaan että rajauksena olisi esimerkiksi pohjoisen metsäkokemuksen ilmentyminen pohjoisessa arkkitehtuurissa.

Louekari keskittyy tutkimuksessaan luonnonmetsän tilakokemuksen välittymiseen arkkitehdin tilakäsitykseen. Puun ja metsän ulkoisen hahmon innoittamat rakennukset, kuten Sibeliustalon metsähalli tai Tukholman Skogskyrkogårdenin kuusihahmoinen kappeli, jäävät tarkastelun ulkopuolelle. Samoin on käynyt metsän esittämiselle kansallisen identiteettimme vertauskuvana 1939 New Yorkin maailmannäyttelypaviljongin mäntymetsässä tai 2000 Hannoverin maailmannäyttelypaviljongin koivikossa.

Harmi – olisin mieluummin lukenut Louekarin analyysit näistä metsätulkintoista kuin vieraan kulttuuripiirin rakennuksista, joissa luonnon tilakokemuksen ilmentyminen on tulkinnanvaraisempaa.

Suunnittelevan arkkitehdin väitöskirjatyöksi soveltuu luontevasti poikkitieteelliseen synteisiin pyrkivä tutkimus. Arkkitehdin tutkijanroolin horjuvuutta ilmentää kuitenkin se, miten Louekari kirjoittaessaan analysoi "tutkijana" etäännyttää itsensä tekstistä, välillä taas "arkkitehtina" asettaa persoonansa peliin ottamalla voimakkaasti kantaa mm. metsänhoidon kysymyksiin.

Louekari on halunnut yhdistää tutkimukseensa myös taiteellisen lähestymistavan havainnollistamalla aiheensa teoreettista tarkastelua omin arkkitehtisuunnitelmin. Kuvituksessa Louekarin kiinnostava arkkitehtuuri tuntuu jäävän tutkimuksen alaviitteeksi. Kuva-aineisto kuitenkin osoittaa, että koossa olivat ainekset myös arkkitehdin taiteelliseen väitöskirjatyöhön.

Metsä ja arkkitehtuuri -aihepiiriin kotimaisia kulmaviä ovat tähän saakka olleet Silva Fennican numero 21/4 1987 ja Reima Pietilän "Tilatarhat" -näyttelyn tutkielmat. Louekarin tutkimus kokoa edellämainitut ja metsätilaa ja arkkitehtuuria koskevat eri alojen tutkimukset. Väitöskirja valottaa monipuolisesti ja syvällisesti arkkitehtuurin ja luonnon suhdetta. Pohjoisen metsäkokemuksen vaikutuksesta arkkitehtuuriin ei voida enää puhua viittaamatta hänen ansiokkaaseen tutkimukseensa.

Kimmo Lylykangas

<http://webcgi.oulu.fi/ark/>

Tuomo Siitonen

s.1946
Arkkitehti SAFA, TKK 1972

Ennen oman toimiston perustamista Tuomo Siitosella on ollut yhteinen toimisto Pekka Helinin sekä Matti Nurmela, Kari Raimorannan ja Jyrki Tasan kanssa. Hän on toiminut TKK:n arkkitehtuurin professorina 1993–2006

Siitonen on saanut yli 50 palkintoa kansainvälisissä ja kotimaisissa arkkitehtikilpailuissa. Töitä on esitelty useissa koti- ja ulkomaisissa julkaisuissa ja näyttelyissä. Hän on saanut Rakennustaiteen valtionpalkinnon, Viljo Rewellin muistopalkinnon sekä Vuoden betonirakennepalkinnon. VTT Digitalo nimettiin Vuoden rakennushankkeeksi 2005. Siitoselle on myönnetty Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkki.

www.tsi.fi

Sami Ekman

s. 1972
Rakennusarkkitehti TTOL 1995
Arkkitehtiylioppilas TTY

Sami ja Ulla-Kirsikka Ekmanilla on ollut yhteinen toimisto kanssa vuodesta 1996. Toimisto on keskittynyt asuntosuunnitteluun, mutta tuotannossa on myös muutama koulu ja päiväkot.

Kirsti Siven

s.1949
Arkkitehti SAFA, TKK 1974

Asko Takala

s. 1957
Arkkitehti SAFA, TKK 1986

Kirsti Sivenin ja Asko Takalan toimistossa tehdään asuntosuunnittelua, erityisasumista, julkisia rakennuksia, kaavoitusta sekä arkkitehtuurikilpailuja.

Pohjoisranta 2:n asuinkerrostalot, Viikin ekotalot, as.o.y:t Myrskylintu, Teema ja Loppukiri sekä taloryhmät Sissosenpolku, Perhekunnantie 24–26 ja Kotoniitynkuja 5 ovat tärkeimpiä töitä. Julkisista rakennuksista esimerkkinä ovat Karviaistien koulu, Neitoniemen päiväkot ja Juvan vanhainkoti. Toimiston töitä on esitelty PUU lehdessä 3-95 ja 4-01, muissa arkkitehtuurijulkaisuissa sekä Suomi rakentaa- ja Finnish Architecture -näyttelyissä

Kirsti Siven on luennoinut tiiviin ja matalan asuntorakentamisen, ekologisen rakentamisen ja vanhustenhuollon seminaareissa sekä arkkitehtiasastoilla. Hänelle on myönnetty valtion taiteilija-apuraha, Rakentamisen ruusu sekä Rakennustaiteen valtionpalkinto.

Asko Takala on toiminut SAFA:n luottamustehtävissä, pitänyt luentoja mm. SAFA:n ja Puuinfon koulutustilaisuuksissa. Hän on saanut Väinö Vähäkallion stipendin.

Siven ja Takala ovat saaneet n. 20 palkintoa arkkitehtuurikilpailuissa.

www.arksi.fi

Pekka Heikkinen

s.1960 Helsinki
Arkkitehti SAFA, TKK 1991

Pekka Heikkisen mieluisimmat suunnittelutyöt ovat olleet as.o.y:t Kannelniitty, Pehtoori ja Omenankukka, Oskelantie nuorisotasunnot, Villa Risto sekä Huvila Kurki. Hän on suunnitellut puutaloja, mökkejä, peruskorjauksia ja näyttelyitä sekä osallistunut puutuotekehityshankkeisiin.

Heikkinen toimii TKK:n arkkitehtiasaston Wood Programin johtajana. Hän on saanut kuusi palkintoa yleisissä arkkitehtikilpailuissa, apu-

rahoja puurakentamisen kehittämiseen sekä Rakentamisen ruusun 2006. Heikkinen kirjoittaa ja luennoi puusta koti- ja ulkomaille.

Markku Hedman

s. 1966 Espoo
Arkkitehti SAFA, 1996 TKK
Ma. professori ARK II, TKK

Markku Hedman on toiminut vuodesta 1997 arkkitehtuuritoimiston vetäjänä ja pääsuunnittelijana pääosin asuntosuunnittelu- ja kaavoitustehtävissä. Hänet on palkittu 13 arkkitehtuurikilpailussa ja hän on Uudenmaan taidetoimikunnan jäsen.

Hedman on toiminut kymmenen vuoden ajan yhdyskuntasuunnittelun, julkisen rakentamisen ja erityisesti asuntosuunnittelun opetustehtävissä. Hän tekee väitöskirjaa ja on nykyisin asuntosuunnittelun ma. professori TKK:n arkkitehtiasastolla.

www.a-mh.fi

Jarkko Salovaara

s. 1979
DI, TKK 2005

Jarkko Salovaara on työskennellyt tutkijana TKK:n puu- ja talonrakennustekniikanlaboratorioissa ja arkkitehtiasastoilla sekä rakennussuunnittelijana Finnmap Consulting Oy:ssä.

TKK:lla tehtävät liittyivät pientalorakentamisen sekä puutuotealan liiketoiminnan kehittämiseen. Hän on ollut mukana puurakentamisen ja puutuotealan kehittämishankkeissa ja Puutuotealan visio 2020 -työryhmässä. Jarkko Salovaara siirtyi 2006 Rakennusliike A. Taskiselle, jossa hänen vastuullaan ovat yrityksen laatu- ja kehitysasiat.

FMO Tapioja, Helin & co Architects, 2005, Photo: Voitto Niemelä

TOURS TO ARCHITECTURE AND CITY PLANNING IN FINLAND, AND IN EUROPE

archtours

Archtours Ltd.

Tel. +358 (0)9 4777 300

archtours@archtours.fi

www.archtours.fi

AFTA (Association of Finnish Travel agents)

PUUN PARHAAKSI ENSI VUONNA

Kotimaan puutuotteiden menekinedistämisessä keskitytään ensi vuonna hyviin perusasioihin. Näitä ovat netin kautta jaettavan ohjeistuksen ja suunnittelun apuvälineiden kehittäminen sekä oppilaitosyhteistyö.

Puuinfo.fi nettisivujemme sisältö on laaja ja ahkerasti käytetty. Keskimäärin kuukaudessa siellä vierailee 20 000 erillistä kävijää. Kehityskohteita kuitenkin löytyy. Ensi vuonna uusimme rakenteen ja visuaalisen ilmeen, jolloin käytettävyys paranee ja haettu tieto/info löytyy nopeammin. Sisällöllisesti suurin työ on Eurokoodi 5 kansallisen sovellusohjeen aiheuttamat päivitykset ohjeisiimme.

Oppilaitosyhteistyössä jatkamme opetus- ja oppilaitosaineiston tuottamista ja jakelua ammatti-, ammattikorke- ja tiedekorkeakouluihin. Tärkeänä osa-alueena myös tässä on Eurokoodi 5:n liittyvä aineisto. Lisäksi tuemme rahallisesti Puustudioita ja opinnäytetöitä.

Pieni muutoskin on tulossa: Toimivan organisaation nimi on ensi vuonna Puuinfo Oy!

www.puuinfo.fi

SCHWEIGHOFER PRIZE 2007

IN SEARCH FOR SUSTAINABLE INNOVATIONS

In June 2007 the Schweighofer Prize, the European Innovation Award for Forestry, Wood Technology and Wood Products will be presented for the third time.

From November 1, 2006 to January 31, 2007 persons with outstanding innovative ideas from all over Europe, without regard of age or training, are appealed for submissions.

The remarkable total prize amount of € 300.000,- is divided into four different innovation prizes and one main prize. The innovation prizes should serve as an impetus for promising future projects. The main prize pays tribute to persons whose innovative achievements have set milestones for the European Forest Based Industry. They have to be nominated by any third party.

"Our aim is to encourage innovative people and institutions to contribute to the sustainable development and competitiveness of the European Forest Based Sector", says the founder of the prize, the Austrian Schweighofer Family.

For further information please see:

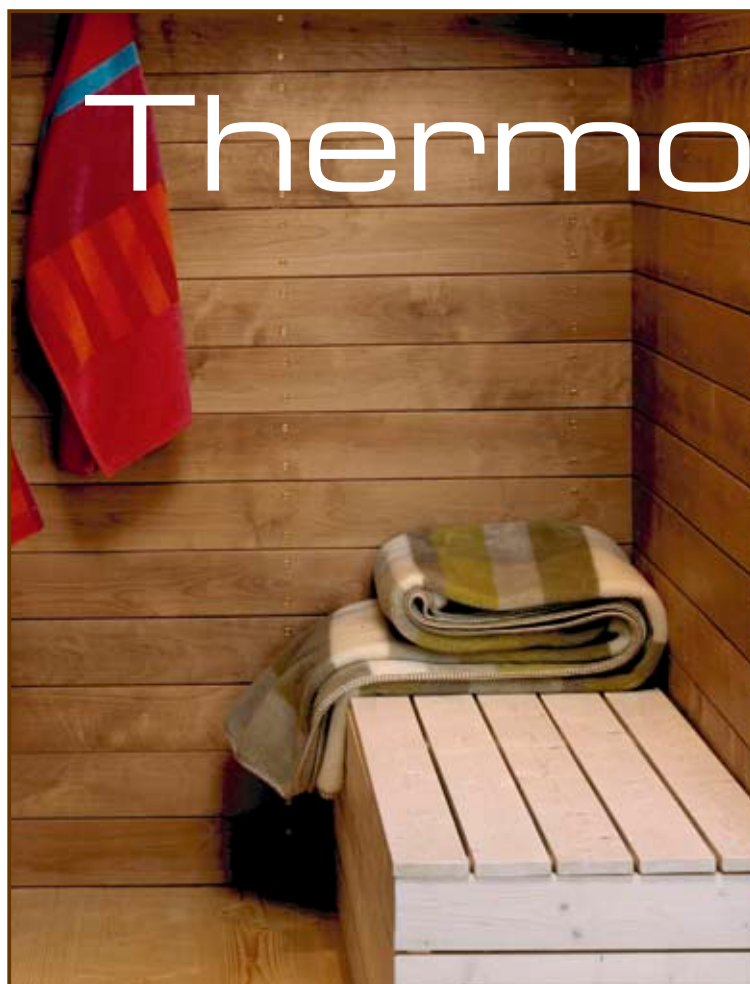
www.schweighofer-prize.org

Contact:

Margareta Patzelt

Mailto: patzelt@schweighofer-prize.org

Tel: 0043 1 5856862-28

ThermoWood®

ThermoWoodin valmistus perustuu korkean lämpötilan (185–230 °C) ja vesihöyryn käyttöön. Valmistuksen yhteydessä puuhun ei lisätä kemikaaleja. Tuloksena parantunut lahon- ja säänkesto sekä pienentynyt kosteuseläminen.

Elinkaarensa päätteeksi ThermoWood voidaan polttaa tai viedä kaatopaikalle.

Lahonkesto parantunut

Säänkesto parantunut

Pihka poistunut

Kosteuseläminen pienentynyt

Puu läpivärjäytynyt

Lisätietoja: www.thermowood.fi

Risto Huttunen on TKK:n puustudion pitkäaikaisin opettaja. Hän on vetänyt projektia seitsemän vuotta, kun aikaisemmat opettajat ovat kypsyneet jo muutaman vuoden jälkeen. Professori Jan Söderlundin perustaman studion idea on suunnitella ja rakentaa opiskelijavoimin kokeellinen puurakennus. Ajatus on loistava, mutta toteutus lukuvuoden aikana on kovan työn takana.

Karttulasta peräisin oleva Huttunen on pitkän linjan mies. Hän teki rakennus- ja kirvesmiehen hommia,

Kimmo Räsänen

kunnes hakeutui opiskelemaan rakennusarkkitehdiksi. Opinnot täydentyivät TKK:ssa arkkitehdin tutkinnolla.

Monien muiden arkkitehtiosaston opettajien tavoin Huttunen jakaa aikansa koulun ja oman toimiston välillä. Hän uskoo jatkuvaan oppimiseen, mikä tapahtuu käytännön työn tuoman kokemusten kautta. Arkkitehdin työssä hankittu tieto siirtyy suoraan opetukseen. On vaikea kuvitella opettavansa, jos ei itse tekisi käytännön suunnittelua.

Suunnittelutyössä asiakas on saatava innostumaan, jolloin projekti on kiinnostavampaa myös arkkitehdille. Sama pätee opettamiseen; mitä enemmän opiskelijat paneutuvat tehtävään, sitä palkitsevampaa työ on myös opettajalle. Ja tietenkin myös toisinpäin.

Yhteistyö puustudiossa TKK:n talonrakennustekniikan Hannu Hirsin kanssa on kannustanut vuosi vuodelta haastavampiin hankkeisiin. Puustudion tärkein oppi onkin, että kaikki on mahdollista. Huttusen mukaan opiskelijoiden ennakkoluulottomat ideat pakottavat näkemään asiat uusista näkökulmista ja kyseenalaistamaan luutuneita käsityksiä rakentamisesta.

Huttusen opiskelijana suunnittelema Oksa-paviljonki rakennettiin eduskuntatalon eteen paikkaan, josta moni arkkitehti voi vain haaveilla. Puustudiossa kymmenen vuotta sitten tehty kova työ palkittiin paviljongin saamalla laajalla huomiolla. Liimapuurakenteinen Oksa sisälsi puun kosteuselämiseen liittyvän rakenteellisen innovaation, jota on myöhemmin sovellettu maailmallakin.

Oikean rakennuksen suunnittelu ja rakentaminen on Huttusen kokemuksen mukaan hyvä ja innostava opimistapa. Puustudion projektit ovat pitkiä ja raskaita, mutta opiskelijat saavat tehdä jotain ainutkertaista ja oppivat samalla käsittelemään puuta innovatiivisesti sekä tulevaisuuteen suuntautuvasti.

Puustudioon kuuluvat excursiot, joilla nähdään miten asiat tehdään oikeasti puuteollisuudessa ja -rakentamisessa. Keski-Euroopan tai Pohjoismaiden hienoimpien puuarkkitehtuurikohteiden kiertämisen jälkeen

Huttuseen mieleen ovat jääneet voimakkaimmin Venäjän puolella sijaitsevat, vanhat ja lähes koskemattomat karjalaiskylät. Karjalan ikimetsät yhdessä massiivisten, käsin veistettyjen hirsirakennusten kanssa on vaikuttava arkkitehtoninen kokemus, jota nykyrakentamisessa on vaikea tavoittaa.

Pekka Heikkinen
Arkkitehti SAFA

Mitä ikinä suunnittelet
rakentavasi, meiltä saat
apua jo ideavaiheessa

Metla-talo

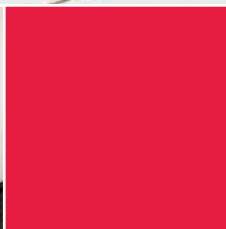
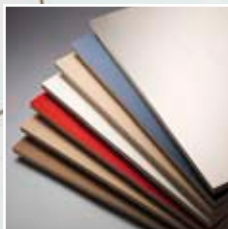
Haikulan silta

Sibeliustalo

Liimapuu on ylivoimainen valinta, kun rakennuskohteen tulee olla arkkitehtonisesti näyttävä, monikäyttöinen ja rakenteiden kantavia. Puu on ympäristöystävällinen vaihtoehto, sillä saavutetaan helposti palomääräykset täyttävä rakenne ja se soveltuu erinomaisesti niin pieniin kuin suuriin kohteisiin. Vahvaa osaamistamme ja monipuolista kokemustamme on käytetty monissa näyttävissä kohteissa. Ota yhteyttä suunnittelupalveluumme ja tutustu tarkemmin referensseihimme osoitteessa www.versowood.fi

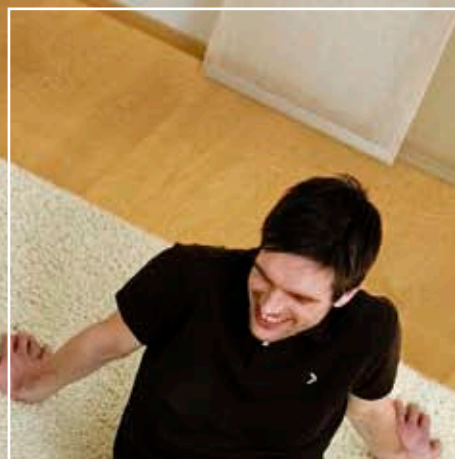
versowood group
timber • glulam • pack • infra

WE LEAD.
WE LEARN.

WISA®-puutuotteet sisustamiseen. Toteuta itse unelmakotisi.

Rakennatko uutta vai uudistatko vanhaa? WISA-puutuotteilla suunnittelet ja toteutat helposti oman unelmakotisi. **WISA-Deco** on koivuwanerista valmistettu, tyylikäs kuultolakattu sisustuslevy. Väri vaihtoehtoja on seitsemän klassisesta vaaleasta trendikkäisiin karpaloon ja mustikkaan. **WISA-Pro-sisustuspaneelit Laine, Tasa ja Viiste**. Yhdessä tai erikseen, jännittävinä yksityiskohtina tai näyttävinä seinäpintoina. **WISA-BirchFloor** on ylellinen koivulevyllattia yksilölliseen kotiin. Tuotteiden asentaminen on siistiä ja helppoa eikä häiritse asumista. **Design it yourself.**

Kysy lisää jälleenmyyjiltä Puukeskuksesta tai K-Raudasta.

www.upm-kymmene.com
www.wisa.com